

آزاد صبح- ۱۳۹۱

۱. همه آرایه‌ها در بیت زیر وجود دارند به جز آرایه .....

«بگفتا عشق شیرین بر تو چون است بگفت از جان شیرینم فزون است»

- ۱) حس آمیزی   ۲) ایهام   ۳) جناس   ۴) استعاره

سراسری- ۱۳۹۱

۲. آرایه‌های بیت زیر، کدام‌اند؟

«سایه بالای آن سرو از سر من کم مباد زان که بر من رحمتی از عالم بالاست این»

- ۱) استعاره، مجاز، متناقض نما، جناس تام   ۲) حسن تعلیل، کنایه، مراعات نظیر، تضاد
۳) کنایه، استعاره، جناس تام، تشبیه   ۴) تشبیه، جناس ناقص، مجاز، حسن تعلیل

سراسری- ۱۳۸۱

۳. در همه گزینیه‌ها به جز گزینیه ..... ، آرایه سجع مشهود است.

- ۱) صیاد بی روزی، ماهی در دجله نگیرد و ماهی بی اجل، در خشک نمیرد.
۲) نصیحت پادشاهان کردن، کسی را مسلم بود که بیم سر ندارد یا امید زر.
۳) با چندین فضیلت که دست راست را هست، خاتم در انگشت چپ می کنند.
۴) ارادت بی چون، یکی را از تخت شاهی فرو آرد و دیگری را در شکم ماهی، نکو دارد.

سراسری- ۱۳۸۱

۴. در کدام بیت، سه جمله کنایی، در یک مفهوم، به کار رفته است؟

- ۱) گروهی همنشین من خلاف عقل و دین من بگیرند آستین من که دست از دامنش بگسل
۲) گرم باز آمدی محبوب سیم اندام سنگین دل گل از خارم بر آوردی و خار از پا و پا از گل
۳) ز عقل اندیشه‌ها زاید که مردم را بفرساید گرت آسودگی باید برو عاشق شو ای عاقل
۴) اگر عاقل بود داند که مجنون صبر نتواند شتر جایی بخواباند که لیلی را بود منزل

سراسری- ۱۳۸۲

۵. در همه ابیات به جز بیت ..... آرایه «متناقض نما» وجود دارد.

- ۱) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست کی طمع در گردش گردون دون پرور کنم؟
۲) بازار گل فروش ندارد غم کساد یعنی رواج گریه ما کم نمی شود
۳) ما هیچ متاعان خجل از قدر رواجیم در کشور ما رونق بازار کسادی است
۴) با سر زلف تو مجموع، پریشانی دل کو مجالی که یکایک همه تقریر کنم؟

سراسری- ۱۳۸۳

۶. در کدام عبارت آرایه متناقض نما، مشهود است؟ (با تغییر)

- ۱) صدای سایش بال‌هایش تنها سخنی است که سکوت ابدی کویر را نشان می‌دهد و آن را ساکت‌تر می‌نماید.
۲) ماوراء الطبیعه را - که همواره فلسفه از آن سخن می‌گوید و مذهب بدان می‌خواند - در کویر به چشم می‌توان دید.
۳) شب کویر، این موجود زیبا و آسمانی که مردم شهر نمی‌شناسند. آن‌چه می‌شناسند شب دیگری است.
۴) سایه خیال تنها سایه‌ای است که بر کویر می‌افتد.

سراسری- ۱۳۸۳

۷. در کدام بیت، آرایه‌های کنایه، حس آمیزی و مراعات نظیر وجود دارد؟

- ۱) دل چاشنی گرفت از آن خنده‌های شور آری نمک، لذیذ نماید کباب را
۲) آنچه اول غرق گردد کشتی امید ماست گر سراب ناامیدی را فلک دریا کند
۳) گلزار خود ز سبزه بیگانه پاک کن آنگاه در ملامت مردم زبان بر آرد
۴) زاهد چرا شکست دل من به سنگ طعن آیینۀ خدای نما را چرا شکست

- ۱) گر ز گرمی دل، آهم سرد شد آری رواست
با دماغ خشکم آخر دیده تر باری چراست
- ۲) شیرینی گفتار تو افکند در آفاق
شوری ز چه، زان روی که شهد است و نمک هم
- ۳) دلداری گفت لوح دل از نقش من بشوی
گفتم که تلخ از آن شکر فشان مگوی
- ۴) بالبی و صد هزاران خنده آمد گل به باغ
از کریمی گویا در گوشه‌ای بویی شنید

۹. در کدام بیت تشبیه و جناس همسان به کار رفته است؟

- ۱) دل من بسته زنجیر سر زلف تو شد
با گرفتار خود ای سست وفا سخت مکوش
- ۲) پاسخ تلخ تو و خنده شیرین با هم
نوش در نیش نهان گشته و نیش اندر نوش
- ۳) دوش سیلاب غم تا به سر زانو بود
امشب ای دوست چه تدبیر که بگذشت ز دوش
- ۴) داد عشاق بده، وقت خود از دست مده
وقت آن است که گیری سخن ما در گوش

۱۰. در کدام بیت هر سه آرایه «استعاره، تشبیه و تناسب» موجود است؟

- ۱) چو شانه تا که بیایی به زلف خوبان جای
گره گشا و هوادار هر پریشان باش
- ۲) در ره تو جان و دل کردم فدا
مر مرا هم دل تو و مرهم تو باش
- ۳) شکنج زلف پریشان به دست باد مده
مگو که خاطر عشاق گو پریشان باش
- ۴) سپهر دیده ام از دود آه ابری گشت
ز من گریز و مصون از نزول باران باش

۱۱. در کدام بیت، همه آرایه‌های «کنایه، تشبیه و تلمیح» وجود دارد؟

- ۱) در وعده گاه وصل تو جانم به لب رسید
امید مهر دادی و کشتی به کین مرا
- ۲) با آن که آب دیده ام از سر گذشت باز
خاک در تو پاک نگشت از جبین مرا
- ۳) گفتم به چشم عقل نیفتم به چاه عشق
بستی نظر ز نرگس سحر آفرین مرا
- ۴) نازم خیال خاتم لعلت که همچو جم
آفاق را کشید به زیر نگین مرا

۱۲. در کدام ابیات، آرایه «متناقض‌نما»، به کار رفته است؟

- الف - از آن زمان که زمین بوس آستان توام
سر ملوک جهان جمله بر زمین من است
- ب - میان جمع، پریشان شاهدهی شده‌ام
که از مشاهده‌اش مجمعی پریشان است
- ج - به یاد کاکل پرتاب و زلف پرچینش
دل من است که هم جمع و هم پریشان است
- د - مهی که راز من از پرده آشکارا کرد
هنوز صورت او زیر پرده پنهان است
- ه - عجب مدار که در عین درد خاموشم
که درد یار پرچهره عین درمان است
- و - مگر به یاد لبت باده می‌دهد ساقی
که خاک میکده خوشتر ز آب حیوان است

- ۱) الف - ب - د   ۲) الف - ج - ه   ۳) ب - د - ج   ۴) ه - ج - و

۱۳. در همه عبارات زیر به جز عبارت ..... مفهوم کنایه به کار رفته است.

- ۱) دیشب پس از امضای طومار عشق و فداکاری، میان خیمه‌ها در تهجد فرو رفتند و در برابر آفریدگار هستی برای آخرین بار چهره به خاک ساییدند.
- ۲) ماه آهسته آهسته پیش می‌آمد و دائم به سان دختران پاک و معصومی که از مستمندی آستین بر چهره می‌گیرند، روی در لگه ابرهای تیره می‌کشید.
- ۳) همه پیامبران از کویر برخاسته‌اند و به سوی شهرها و آبادی‌ها آمده‌اند. در کویر بیرون از دیوار خانه، پشت حصار ده دیگر هیچ نیست.
- ۴) قرآن می‌خواندند و می‌گفتند: ای سربازان صدر اسلام که در دامنه کوه‌های آتشین مگه به خاک افتاده‌اید، ما به فداکاری‌های شما احترام گذاشتیم.

۱۴. در کدام بیت، همه آرایه‌های «تشخیص، ایهام، استعاره و کنایه» وجود دارد؟

- ۱) زنده کنند و باز پر و بال نو دهند
هر چند بر کنید شما پر و بال گل
- ۲) گل را مدد رسید ز گلزار روی دوست
تا چشم ما نبیند دیگر زوال گل
- ۳) امروز روز شادی و امسال، سال گل
نیکوست حال ما که نکو باد حال گل
- ۴) جامه‌دران رسید گل از بهر داد ما
زان می‌دریم جامه به بوی وصال گل

سراسری- ۱۳۸۷

- ۱) تلمیح، کنایه، اغراق   ۲) ایهام تناسب، تلمیح، تضاد   ۳) تضاد، کنایه، حسن تعلیل   ۴) پارادوکس، کنایه، ایهام تناسب

سراسری- ۱۳۸۷

۱۶. در کدام بیت آرایه متناقض نما وجود دارد؟

- ۱) ما را ز هم جدا کرد ایام و ر نه ما را
 ۲) دوست می‌دارم به بانگ بلند
 ۳) ما و دشمن دوستی، این رسم، رسم تازه‌ای است
 ۴) آتش سردی که بگذارد درون سنگ را
- با دولت وصال خوش بود روزگاری
 تا کی آهسته و نهان گفتن
 و ر نه هر مو بر تن ایام دشمن، دشمن است
 هر که را بودست آه سرد می‌داند که چیست

سراسری- ۱۳۸۸

۱۷. کدام گروه آرایه‌های ادبی در بیت زیر، یافت می‌شود؟
 «باران اشکم می‌رود و ز ابرم آتش می‌جهد با پختگان گوی این سخن سوزش نباشد خام را»

- ۱) تشبیه - استعاره - کنایه - تضاد   ۲) تشبیه - پارادوکس - اغراق - ایهام
 ۳) مراعات نظیر - استعاره - اغراق - تضاد   ۴) مراعات نظیر - تشبیه - پارادوکس - ایهام

سراسری- ۱۳۸۸

۱۸. کدام گروه آرایه‌های ادبی، در بیت زیر به کار رفته است؟
 «صبا ای کاش می‌گفتی بدان آهوی مشکین مو که بعد از رام گردیدن خطاکاری است رم کردن»

- ۱) مجاز - تشبیه - تناقض   ۲) تشخیص - کنایه - استعاره   ۳) تشخیص - مراعات نظیر - مجاز   ۴) تناقض - کنایه - تشبیه

سراسری- ۱۳۸۸

۱۹. در کدام بیت، آرایه جناس تام وجود ندارد؟

- ۱) نرگس افسونگرش آهو شده   ۲) مستی آهو برش آهو شده
 ۳) مشو دل بسته ی هستی که دوران   ۴) عطار به یک جو نخرد نافه چین را
 ۳) مشو دل بسته ی هستی که دوران   ۴) هر آن را زاد، زاد از بهر کشتن
 ۳) مشو دل بسته ی هستی که دوران   ۴) تنگ شکر در دهن تنگ داشت

سراسری- ۱۳۶۰

۲۰. در کدام گزینه همه ترکیب‌ها «اضافه تشبیهی» است؟

- ۱) گوشه کلاه - روی ماه - روی تعظیم - قبه عرش   ۲) آبروی بندگان - جمال عشق - اوج بلاغت - تقصیر خویش
 ۳) دروگر زمان - عصارة تاک - شهد فایق - موسم ربیع   ۴) بنات نبات - بحر مکاشفت - مهد زمین - تیر مژگان

سراسری- ۱۳۸۹

۲۱. در کدام بیت همه آرایه‌های «مجاز، ایهام، کنایه و تلمیح» دیده می‌شود؟

- ۱) جمشید جز حکایت جام از جهان نبرد   ۲) زنهار دل مبند بر اسباب دنیوی
 ۲) ای دمت عیسی، دم از دوری مزین   ۳) من غلام آن که دور اندیش نیست
 ۳) ای خوب تر از لیلی بیم است که چون مجنون   ۴) عشق تو بگرداند در کوه و بیابانم
 ۴) اشکت، کلیم نگذاشت در نامه‌ها سیاهی   ۴) بهر که می‌فرستی مکتوب‌های شسته

سراسری- ۱۳۸۹

۲۲. در کدام گزینه آرایه تناقض (پارادوکس) به کار رفته است؟

- ۱) یافت با شکوه ره زندگی من پایان   ۲) چون جرس ناله من زاد سفر بود مرا
 ۲) حاصل ذوق و هنر خون جگر بود مرا   ۳) این هم از بی‌هنری‌های هنر بود مرا
 ۳) گر چو شبنم نفسی هم نفس گل بودم   ۴) بهره زان وصل همان دیده تر بود مرا
 ۴) دلم امروز چو گاه از نفسی می‌لرزد   ۴) یاد آن روز که چون کوه جگر بود مرا

سراسری- ۱۳۸۹

۲۳. در کدام بیت هر سه آرایه «کنایه، تشبیه و مراعات نظیر»، وجود دارد؟

- ۱) چشم از پی آن باید تا چیز عجب بیند   ۲) جان از پی آن باید تا عیش و طرب بیند
 ۲) چون جغد بود اصلش کی صورت باز آید   ۳) چون سیر خورد مردم کی بوی پیاز آید
 ۳) مسکین دل آواره آن گم شده یکباره   ۴) چون بشنود این چاره، خوش رقص کنان آید
 ۴) در گوهر جان بنگر اندر صدف این تن   ۴) کز دست گرانجانی انگشت همی‌ساید

۲۴. ترتیب ابیات زیر، به لحاظ داشتن آرایه های «ایهام تناسب، حسن تعلیل، اغراق، حس آمیزی و تناقض» در کدام گزینه صحیح است؟

سراسری- ۱۳۹۰

- الف) کوتاه می شود همه شمعی ز سوختن
ب) طالع نگر که کشت امیدم ز آب سوخت
ج) دلم با چشم تر یکرنگ از آن است
د) در مجلس دهر، ساز مستی پست است
ه) از صدای سخن عشق ندیدم خوش تر
- شمعی که سر به عرش رسانیده، آه ماست
در کشوری که برق هوادار خرمن است
که پای اشک خونین در میان است
نه چنگ و نه قانون و نه دف بر دست است
یادگاری که در این گنبد دوار بماند

۱۴) د - ج - الف - ه - ب

۱۳) ه - ج - الف - ب - د

۱۲) د - ب - ج - ه - الف

۱۱) ه - الف - د - ج - ب

سراسری- ۱۳۹۰

۲۵. در کدام بیت بعضی از آرایه های ذکر شده در مقابل آن، به کار نرفته است؟

- ۱) سوزی ز ساز عشقت در دل چرا نگیرد / ریزی ز راز مهرت در جان چرا ندارم (جناس، تشبیه)
۲) چند دام از زهد سازی و دم از طاعت زنی / ما هم از دام تو دوریم و هم از دم فارغیم (جناس، مجاز)
۳) دامن مفشان از من خاکی که پس از من / زین در نتواند که برد باد غبارم (تشخیص، تشبیه)
۴) کی شود این روان من ساکن / این چنین ساکن روان که منم (کنایه، پارادوکس)

سراسری- ۱۳۹۱

۲۶. در کدام بیت بیشترین آرایه تضاد وجود دارد؟

- ۱) شور فرهادم به پرسش سر به زیر افکنده بود
۲) قناعت می کنم با درد چون درمان نمی یابم
۳) شیرین ننماید به دهانش شکر وصل
۴) گردون مرا زمحنت هستی رها نخواست
- ای لب شیرین جواب تلخ سر بالا چرا
تحمل می کنم با زخم چون مرهم نمی بینم
آن را که فلک زهر جدایی بچشاند
مرگم رسیده بود و لیکن خدا نخواست

سراسری- ۱۳۹۱

۲۷. آرایه های مقابل همه ابیات به استثنای بیت ..... تماماً درست است.

- ۱) گر به مراد من روی و نروی تو حاکمی / من به خلاف رای تو گر نفسی ز منم، ز منم (جناس تام - ایهام)
۲) چشم که بر تو می کنم چشم حسود می کنم / شکر خدا که باز شد دیده بخت روشنم (جناس ناقص - استعاره)
۳) شهری اگر به قصد من جمع شوند و متفق / با همه تیغ برکشم و ز تو سپر بیفکنم (مجاز - تضاد)
۴) دردی است در دلم که گر از پیش آب چشم / برگیرم آستین برود تا به دامنم (اغراق - حسن تعلیل)

سراسری- ۱۳۸۹

۲۸. در کدام گزینه هر سه آرایه «جناس، تضاد، و تشبیه» وجود دارد؟

- ۱) جز این نیست پیدا که انسان دلی است
۲) جهان جهان را به شادی گذار
۳) چو دونان در این خاکدان دنی
۴) هنرمند باید که باشد چو فیل
- که او هست باقی و باقی فناست
مکن خویشتن را به غم مضطرب
مباش از برای دو نان مضطرب
کزین نوع هر جای بسیار نیست

سراسری- ۱۳۸۹

۲۹. آرایه های بیت «مژگان تو خنجر به رخ ماه کشیده / ابروت زده بر سر خورشید کمان را» کدام است؟

- ۱) تشبیه - کنایه - مراعات النظیر - استعاره
۲) اسلوب معادله - مجاز - تشبیه - کنایه
۳) تلمیح - تشبیه - کنایه - ایهام تناسب
۴) مجاز - مراعات النظیر - ایهام - اسلوب معادله

سراسری- ۱۳۸۹

۳۰. در همه ابیات به استثنای بیت ..... آرایه «متناقض نما» به کار رفته است.

- ۱) من پرستار دو چشم خوش بیمار توام
۲) فلک به مردم نادان دهد زمام مراد
۳) ختم پایانیم، مهر آغاز کن
۴) من عهد تو سخت سست می دانستم
- گرچه بیمارپرستی بتر از بیماری است
تو اهل فضلی و دانش همین گناهت بس
ای که در آغاز پایانی هنوز
بشکستن آن درست می دانستم

۱	تا نگردي آشنا زين پرده رمزي نشنوي	گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش
۲	اين مقرر شد که هرگز نيست راحت در جهان	راحتي گر هست در ترکِ اميدِ راحت است
۳	هرکس که تو را به دوستي تكيه بر اوست	چون درنگري دشمن جان تو هم اوست
۴	با من آميزش او الفت موج است و کنار	دم به دم با من و پيوسته گريزان از من

۳۲. در بیت «دامن دوست به دست آر وز دشمن بگسل مرد یزدان شو و فارغ گذر از اهرمنان» همهٔ آرایه‌های ادبی کدام گزینه، یافت می‌شود؟

- ۱) متناقض نما، کنایه، تلمیح، جناس   ۲) کنایه، جناس، استعاره، تضاد   ۳) تضاد، جناس، اغراق، استعاره   ۴) جناس، استعاره، تشبیه، متناقض نما

۳۳. در کدام بیت، هر دو آرایهٔ جناس و تضاد وجود ندارد؟

۱	نهد در نار، نورو مهره در مار	دهد از نیش نوش و خیری از خار
۲	کسی با او نه و او با همه کس	نماند هیچ کس او ماند و بس
۳	خداوندی که در ذاتش علل نیست	جهان داری که در ملکش خلل نیست
۴	قمری باغ او منم تا بشناسیم بین	داغ جفا به سینه ام طوق وفا به گردنم

۳۴. کدام آرایه‌ها در بیت «ذره را تا نبود همت عالی، حافظ / طالب چشمهٔ خورشید درخشان نشود» وجود ندارد؟

- ۱) نغمهٔ حروف و تشخیص   ۲) ایهام و تناقض   ۳) استعاره و تشبیه   ۴) تشبیه و حسن تعلیل

۳۵. در کدام بیت، هر سه آرایهٔ «جناس، تشبیه و پارادوکس» موجود است؟

۱	الف قدّ تو پیش همه مقبول افتاد	این نه حرفی است که بر وی قلم رد باشد
۲	شکسته رنگی من عشق را به رحم آورد	به زر هر آن چه برآید به زور نتوان کرد
۳	هر چه ز نیک و بد است چون همه در دست اوست	بر من مسکین چرا خط خطا می کشد
۴	برگ من بی برگی است و بار، بارِ خاطر است	باد یا رب روزی برق بلا برگ و بزم

۳۶. در کدام بیت، آرایهٔ حس آمیزی به کار نرفته است؟

۱	با من به سلام خشک، ای دوست زبان، تر کن	تا از مژه هر ساعت لعلِ تَرَت افشانم
۲	ما گرچه مردِ تلخ شنیدن نه ایم لیک	تلخی که از زبان تو آید شنیدنی است
۳	تا تو را آن بو کشد سوی جنان	بوی گل باشد دلیلِ گلبنان
۴	آن بلبلم که چون کشم از دل صغیر گرم	بوی محبت از نَفَسَم می توان شنید

۳۷. در کدام بیت همهٔ آرایه‌های «استعاره، کنایه، مراعات‌النظیر» وجود دارد؟

۱	این همه بیننده ز نزدیک و دور	کس ننهد آینه در پیش کور
۲	نرگس من چشم و چراغ چمن	لالهٔ من داغ نه یاسمن
۳	از صفت قامت من کوتاهی	یافته آوازهٔ سرو سهی
۴	طلعت من خواسته از مه خراج	حرفِ خجالت زده بر لوح عاج

۳۸. ترتیب درست ابیات زیر از نظر داشتن آرایه‌های «ایهام، تلمیح، جناس، حسن تعلیل، کنایه» در کدام گزینه آمده است؟

الف) من آن حسن غریبم کاروان آفرینش را	که جای سیلی اخوان بود نیل بناگوشم
ب) من که باشم کز چو من بی قدر یادآورده‌ای	نامه از ننگ همین معنی به خود پیچیده است
ج) بال پرواز فلک داری و قانع شده‌ای	که به بزمی که روی جای به بالا گیری
د) ای دل دویدن از پی آن بی وفا بس است	گر تو هنوز سیر نگشتی مرا بس است
ه) جز قلب تیره هیچ نشد حاصل و هنوز	باطل دراین خیال که اکسیر می کنند

- ۱) ه- الف- ج- ب- د   ۲) الف- ب- ج- ه- د   ۳) ه- الف- ب- د- ج   ۴) الف- ب- ه- د- ج

- ۱ حکایت غم او من نگفته ام تنها
۲ کمال حسن تو را من به راستی گفتم
۳ فغان که کام مرا تلخ کرد شربینی
۴ چرا به سر نهد هدهد صبا افسر
- که این مقدمه هم گبر و هم مسلمان گفت
که حدّ خوبی گل را هزاردستان گفت
که با لبش نتوان حرف شکرستان گفت
که وصف شهر سبا را بر سلیمان گفت

۴۰. در کدام بیت آرایه‌های «کنایه، استعاره، تشخیص» به کار رفته است؟

- ۱ در این دو هفته که چون گل در این گلستانی
۲ ماه را زرد شود روی چو در وی نگری
۳ ز انتظار شب وصل تو مرا روز گذشت
۴ من از این در نروم ز آن که گروهی عشاق
- گشاده‌روی تر از راز می پرستان باش
روز را خیره شود چشم چو رخ بنمایی
می‌ندانم که چرا منتظر فردایی
روی معشوق بدیدند به ثابت رایبی

۴۱. در کدام بیت آرایه متناقض نما به کار رفته است؟

- ۱ کشته عشق وی از زنده جاوید به است
۲ مُردَم ار فرقت جانان و عجب نیست از آنک
۳ گر شکر خنده آن پسته شیرین نبود
۴ پای بند سر زلفین چو زنجیر تو شد
- درد کز وی رسد، مایه درمان من است
زنده بی جان نتوان بودن و او جان من است
به چه معلوم توان کرد که او را دهن است
دل دیوانه و شَم چون نه به فرمان من است

۴۲. در کدام بیت، همه آرایه‌های «کنایه، جناس، استعاره، تشخیص و تشبیه» به کار رفته است؟

- ۱ تو بدین لعل گهربار که داری حیف است / که ثنای کف بخشنده داور نکنی
۲ پیر خمار تو را خشت سرخم نکند / تا گل قامتت از باده مخمر نکنی
۳ چشم دارم ز لب لعل تو من ای ساقی / که براتم به لب چشمه کوثر نکنی
۴ چرخ مینا شکند شیشه عمر تو به سنگ / گر ز مینا می گلرنگ به ساغر نکنی

۴۳. در کدام بیت، آرایه تناقض (پارادوکس) مشهود است؟

- ۱ شب رفت صبح آمد، غم رفت فتوح آمد
۲ خوبان پارسی گو بخشندگان عمرند
۳ ای یوسف خوش‌نام ما، خوش می‌روی بر بام ما
۴ آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است
- خورشید درخشان شد تا باد چنین بادا
ساقی بده بشارت رندان پارسا را
ای در شکسته جام ما، ای بر دریده دام ما
با دوستان مروّت با دشمنان مدارا

۴۴. در کدام گزینه، همه ترکیب‌ها، «اضافه استعاری» اند؟

- ۱ لب استخر، گل همیشه بهار، سایش بال، عطر الهام
۲ دست مهربان مرگ، درخت عزیز، گل خیال، غرفه بلند آسمان
۳ سینه کویر، آغوش خوش‌بختی، سقف شب، دست طبیعت
۴ پرنده بی خیال، چشمه موج نوازش، سایه پرواز، زبان گویای خدا

۴۵. آرایه‌های به کار رفته در بیت «نرگست در طاق ابرو از چه خفتد بی‌خبر؟ / زانک جای خواب مستان گوشه محراب نیست» به ترتیب عبارت‌اند از

.....

- ۱ ایهام تناسب- استعاره- تضاد ۲ استعاره- تشبیه- تناسب ۳ استعاره- متناقض نما- مراعات نظیر ۴ تشبیه- حس آمیزی- ایهام تناسب

۴۶. اگر ابیات زیر را با توجه به داشتن آرایه‌های «جناس، تشخیص، ایهام، متناقض نما، حس آمیزی» مرتب کنیم، گزینه درست کدام است؟

- الف) دلش را ساخت سخت و بی مدارا
ب) اگر دشنام فرمایی و گر نفرین دعا گویم
ج) صبح محشر که من از خواب گران برخیزم
د) تا زبندت شدم آزاد گرفتار شدم
ه) غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم
- به عینه چون دلش یعنی که خارا
جواب تلخ می‌زید لب لعل شکرخارا
به جمال تو چو نرگس نگران برخیزم
هست آزادی ما بند گرفتاری ما
خوش حمایت می‌کنی از شرع قرآن ای قلم

۱ الف، د، ه، ج، د، ب

۲ الف، ه، ب، ج، د

۳ ج، د، ه، ب، الف

۴ ج، الف، د، ه، ب

۴۷. آرایه‌های بیت «مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو / یادم از کشته‌خویش آمد و هنگام درو، کدام است؟

سراسری-۱۳۸۷

- ۱) تلمیح - کنایه - حسن تعلیل - مراعات‌نظیر
 ۲) استعاره - مجاز - کنایه - ایهام
 ۳) تشبیه - کنایه - ایهام - تضمین
 ۴) تشبیه - استعاره - تلمیح - مراعات‌نظیر

۴۸. آرایه‌های بیت زیر کدام است؟

سراسری-۱۳۸۷

در رزمگه زلفش گردون سپر اندازد

در عرضگه عشقش فتنه سپه انگیزد

- ۱) تشخیص، تشبیه، مراعات‌نظیر، ایهام ۲) استعاره، کنایه، تشبیه، مراعات‌نظیر ۳) تشبیه، کنایه، مجاز، جناس ۴) ایهام، مجاز، استعاره، جناس

۴۹. در بیت: «بر در خانه منم ای مه و ای مشتری / جمله منم تو شده گشته من از من بری». کدام آرایه‌های ادبی یافت می‌شود؟

سراسری-۱۳۸۸

- ۱) تشبیه - کنایه - تکرار - ایهام
 ۲) کنایه - جناس - تکرار - استعاره
 ۳) جناس - تشخیص - ایهام - حس آمیزی
 ۴) تشبیه - مراعات‌النظیر - کنایه - مجاز

۵۰. آرایه استعاره در کدام بیت بیشتر است؟

سراسری-۱۳۸۸

- ۱) به خنده از لب خود پُر شکر کنی دامن
 ۲) هر کجا نقّاش نقش قامت و لعلش کشید
 ۳) به چون تو محتشمی بی‌بها سخن ندهم
 ۴) چون بگویی بفشانی گهر از حقّه لعل
 ۱) مرا چو چشم در اندازد از گریبان دُر
 ۲) جلوّه طویی نگر، سرچشمه کوثر بین
 ۳) بده ز لعل شکر بار قند و بستان دُر
 ۴) چون بخندی بنمایی ز شکر مروارید

۵۱. در بیت زیر، کدام گروه آرایه‌های ادبی، وجود دارد؟

سراسری-۱۳۸۸

«فصل گل گر اشک گلگونت ز سر خواهد گذشت / گل به سر خواهی زدن از گلبن بستان عشق»

- ۱) مجاز - تشبیه - ایهام - جناس
 ۲) کنایه - مجاز - تشبیه - اغراق
 ۳) مراعات‌النظیر - متناقض‌نما - کنایه - استعاره
 ۴) اغراق - جناس - تشخیص - تضاد

۵۲. در بیت زیر، کدام آرایه وجود ندارد؟

سراسری-۱۳۸۶

«رسید باد صبا غنچه در هواداری / ز خود برون شد و بر تن درید پیراهن»

- ۱) تشخیص ۲) کنایه ۳) تلمیح ۴) استعاره

۵۳. در کدام بیت آرایه‌های «تشبیه، جناس، کنایه و مراعات‌نظیر» به کار رفته است؟

سراسری-۱۳۸۶

- ۱) از رهگذر خاک سر کوی شما بود
 ۲) بس تجربه کردیم در این دیر مکافات
 ۳) دردا که از آن آهوی مشکین سیه چشم
 ۴) پیرانه سرم عشق جوانی به سر افتاد
 ۱) هر نافه که در دست نسیم سحر افتاد
 ۲) با دُر دکشان هر که درافتاد برافتاد
 ۳) چون نافه بسی خون دلم در جگر افتاد
 ۴) وان راز که در دل بنهفتم به در افتاد

۵۴. مفهوم کنایی «دندان به دندان خاییدن» و «کَبَادَة چیزی را کشیدن» به ترتیب کدام است؟

سراسری-۱۳۸۶

- ۱) مضایقه نمودن - کسب آگاهی کردن ۲) حرص ورزیدن - صرف نظر کردن ۳) خشم گرفتن - ادّعای چیزی داشتن ۴) شرمسار گشتن - از چیزی آگاه بودن

۵۵. در همه ابیات به جز بیت ..... آرایه متناقض‌نما مشهود است.

سراسری-۱۳۸۵

- ۱) بیدل این کم‌همتان بر عزّ و جاه
 ۲) کدام آشنا به محاضر روزگار نیست
 ۳) داغ دلم چو لاله به مرهم نمی‌رسد
 ۴) لاله و گل زخمی خمیازه‌اند
 ۱) فخرها دارند و عاری بیش نیست
 ۲) جز زهر غصّه در شکر روزگار نیست
 ۳) این خون گرم در جگر روزگار نیست
 ۴) عیش این گلشن خماری بیش نیست

- ۱ دولت فقر خدایا به من ارزانی دار
۲ صد میکده خون بیش کشیده است لب من
۳ بی چشمه نوشی نشود ناله گلوسوز
۴ نشئه دیدار ساقی رونق مستی شکست

- ۱ باری است سر بر دوش من خواهم فکندن بار من
۲ داد تو را داد تا که داد دهی تو
۳ دادگر آسمان که داد بشر داد
۴ بادت به دست باشد اگر دل نهی به هیچ

- ۱ ما گرچه مرد تلخ شنیدنی نه ایم لیک
۲ هر گز نمیرد آن که دلش زنده شد به عشق
۳ رخ شاه کاووس پر شرم دید
۴ تلخ منشین شراب اگر داری

- ۱ تشبیه، مجاز، کنایه، استعاره
۲ تشبیه، تشخیص، جناس، حس آمیزی
۳ مجاز، ایهام، حس آمیزی، مراعات نظیر
۴ استعاره، مراعات نظیر، تشخیص، ایهام

- ۱ گفتم بینمش مگرم درد اشتیاق
۲ مهمان سراسر خانه دنیا که اندر او
۳ آن کس که سر به جیب قناعت فرو نبرد
۴ گویند روی سرخ تو سعدی که زرد کرد؟

- ۱ این سر به مهر نامه بدان مهربان رسان
۲ ای صبح دم، بین که کجا می فرستمت
۳ باد صبا دروغ زن است و تو راست گوی
۴ دست هوا به رشته جان بر، گره زده ست

- ۱ ای صاحب کرامت، شکرانه سلامت
۲ آسایش دو گیتی، تفسیر این دو حرف است
۳ سرکش مشو که چون شمع از غیرت بسوزد
۴ دل می رود ز دستم، صاحب دلان خدا را

آزاد صبح- ۱۳۸۳

- ۱) همی بر خروشید و فریاد خواند
جهان را سراسر سوی داد خواند
- ۲) ز دیوارها خشت و از بام سنگ
به کوی اندرون تیغ و تیر و خدنگ
- ۳) نهان گشت آیین فرزنانگان
پراکنده شد نام دیوانگان
- ۴) بدان بی بها ناسزاوار پوست
پدید آمد آوای دشمن ز دوست

آزاد صبح- ۱۳۸۳

۶۵. در کدام گزینه از آرایه «حس آمیزی» استفاده شده است؟

- ۱) سپیده پر تو انبوهش را به جان تیرگی نشانه می رود.
صدای نالهٔ مظلومان مشام جان را می آزد.
- ۲) هوا روشن اما وهم آلود و سایه وش است.
نسیم محبت و دوستی دل را می شکند.

سراسری- ۱۳۸۳

۶۶. در مصراع «کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق»، کدام آرایهٔ ادبی وجود ندارد؟

- ۱) مراعات نظیر
تشخیص
- ۲) تشبیه
تشخیص
- ۳) تشبیه
تشخیص
- ۴) کنایه
تشخیص

سراسری- ۱۳۸۳

۶۷. در کدام بیت «جناس همسان» وجود دارد؟

- ۱) باز آی کز صبوری و دوری بسوختیم
ای غایب از نظر که به معنی برابری
- ۲) یا دل به ما دهی چو دل ما به دست تست
یا مهر خویشتن ز دل ما بدر بری
- ۳) ای مرغ اگر پری به سر کوی آن صنم
پیغام دوستان برسانی بدان پری
- ۴) ای برق اگر به گوشهٔ آن بام بگذری
آنجا که باد زهره ندارد خبر بری

۶۸. در این شعر اخوان ثالث کدام واژه دارای آرایهٔ ایهام است؟ این گلیم تیره بختی هاست / خیس خون داغ سهراب و سیاوش / روکش تابوت تختی هاست

آزاد صبح- ۱۳۹۰

- ۱) خیس
روکش
- ۲) روکش
خون
- ۳) خون
خون
- ۴) داغ
خون

سراسری- ۱۳۸۱

۶۹. شاعر در کدام گزینه، برای بیان منظور خود، از آرایه جناس استفاده کرده است؟

- ۱) کدامین ساعت از من یاد کردی
کدامین روزم از خود شاد کردی
- ۲) عتابت گر چه زهر ناب دارد
گذر بر چشمه نوشاب دارد
- ۳) کدامین جامه بر یادم دریدی
کدامین خواری از بهرم کشیدی
- ۴) کدامین پیک را دادی پیامی
کدامین شب فرستادی سلامی

سراسری- ۱۳۸۱

۷۰. در کدام گزینه، آرایهٔ استعاره به کار رفته است؟

- ۱) به کام دشمنت کردی نه نیکوست
که بد کاری است دشمن کامی ای دوست
- ۲) دگر باره جهاندار از سر مهر
به گلرخ گفت کای سرو سمن چهر
- ۳) به ناخن سنگ بر کندن ز کهسار
به از حاجت به نزد ناسزاوار
- ۴) گهی با من به صلحی گه به جنگی
خدا توبه دهدات زین دورنگی

آزاد صبح- ۱۳۸۹

۷۱. کدام آرایه‌ها در بیت زیر دقیق تر آورده شده‌اند؟

همان کاوه آن بر سر نیزه کرد / همان گه ز بازار برخاست گرد

- ۱) کنایه، جناس
مجاز، استعاره
- ۲) مجاز، استعاره
تلمیح، تشبیه
- ۳) تلمیح، تشبیه
ایهام، تشخیص
- ۴) ایهام، تشخیص
تلمیح، تشبیه

آزاد صبح- ۱۳۸۹

۷۲. در عبارت زیر همهٔ واژه‌های برگزیده به صورت «مجاز» به کار رفته‌اند مگر گزینه.....

همه گوش شده بودند و ایشان زبان، عجب در این است که فرو رفتن لقمه‌های پی در پی ابدأ جلوی صدایش را نمی گرفت.

- ۱) صدا
گوش
- ۲) گوش
زبان
- ۳) زبان
جلو
- ۴) جلو
گوش

آزاد صبح- ۱۳۸۸

۷۳. در بیت زیر همهٔ گزینه‌ها آرایهٔ استعاره‌اند مگر گزینه.....

وادی پر از فرعونیان و قبطیان است / موسی جلودار است و نیل اندر میان است

- ۱) فرعونیان
موسی
- ۲) موسی
وادی
- ۳) وادی
نیل
- ۴) نیل
موسی

۷۴. در بیت زیر کدام واژه آرایه ایهام دارد؟

آرژاد صبح- ۱۳۸۷

مهرم به جان رسيد به عیوق (نام ستاره) بر شدم»

«چون شبنم اوفتاده بدم پیش آفتاب

- ۱ آفتاب ۲ عیوق ۳ مهر ۴ اوفتاده

۷۵. آرایه بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

آرژاد صبح- ۱۳۸۷

زان جا به جولان تا خط لبنان برانیم»

«جانان من بر خیز بر جولان برانیم

- ۱ جناس ۲ تشخیص ۳ تلمیح ۴ تضاد

۷۶. در بیت زیر چند آرایه استعاره به کار رفته است؟

آرژاد صبح- ۱۳۸۶

موسی جلودار است و نیل اندر میان است»

«وادی پر از فرعونیان و قبطیان است

- ۱ سه ۲ دو ۳ پنج ۴ شش

آرژاد صبح- ۱۳۸۶

۷۷. در همه گزینه ها جناس وجود دارد به جز گزینه .....

- ۱ به سان پلنگی که بر پشت گور
۲ همی زور کرد این بر آن، آن بر این
۳ چو بشنید اسفندیار این سخن
۴ چو شد روز رستم بیوشید گبر
نشیند برانگیزد از گور شور
نجنید یک شیر بر پشت زین
از آن شیر پرخاش جوی کهن
نگهبان تن کرد بر گبر ببر

آرژاد عصر- ۱۳۸۸

۷۸. در کدام گزینه آرایه جناس به کار نرفته است؟

- ۱ (چو شد روز رستم بیوشید گبر
۲ (به سان پلنگی که بر پشت گور
۳ (چنین گفت رستم به آواز سخت
۴ (کمندی به فتراک زین بر بیست
نگهبان تن کرد بر گبر ببر
نشیند برانگیزد از گور شور
که ای شاه شادان دل و نیک بخت
بر آن باره ای پیل پیکر نشست)

آرژاد عصر- ۱۳۸۸

۷۹. در همه گزینه ها جز گزینه ..... آرایه ایهام وجود دارد.

- ۱ «به خواب عافیت آنکه به بوی موی تو باشم»
۲ «هنگام تنگ دستی در عیش کوش و مستی»
۳ «از این سخن که گلستان نه جای دل تنگی است»
۴ «گفتم که ماه من شود گفتا اگر بر آید»

آرژاد عصر- ۱۳۸۷

۸۰. در بیت زیر از نظامی چه آرایه ای به کار رفته است؟

«بگفتا عشق شیرین بر تو چون است بگفت از جان شیرینم فزون است»

- ۱ تضاد ۲ جناس ۳ تشبیه ۴ کنایه

آرژاد عصر- ۱۳۹۰

۸۱. در کدام مصراع آرایه «ایهام» مشاهده می شود؟

- ۱ نظر به سوی تو دارم غلام روی تو باشم.
۲ بدان امید دهم جان که خاک کوی تو باشم.
۳ به خواب عافیت آن که به بوی موی تو باشم.
۴ به وقت صبح قیامت که سر ز خاک بر آرم.

آرژاد عصر- ۱۳۹۰

۸۲. در عبارت «چهره انقلابی کاوه آهنگر به نیروی یزدان بر اهریمن بیداد پیروز شد و فریدون در سایه آن بی بها چرم آهنگران به فرمان روایی رسید.» دقیق ترین آرایه آن کدام است؟

- ۱ تلمیح ۲ تضاد ۳ تشبیه ۴ تضمین

آرژاد عصر- ۱۳۸۳

۸۳. در کدام گزینه آرایه «جناس» به کار رفته است؟

- ۱ هر کسی از ظن خود شد یار من
۲ تن ز جان و جان ز تن مستور نیست
۳ همچو نی زهری و تریاکی که دید؟
۴ نی حدیث راه پر خون می کند
از درون من نجست اسرار من
لیک کس را دید جان دستور نیست
همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟
قصه های عشق مجنون می کند

۸۴. کدام گزینه آراسته به آرایه «تناقض» است؟

آزاد صبح- ۱۳۸۳

- ۱) سعدی هم هیبت یک آموزگار را دارد و هم مهر یک پرستار
۲) این شیخ همیشه شاب، پیرترین و جوان‌ترین شاعر زبان فارسی است.
۳) روز هجران و شب فرقت یار آخر شد.
۴) هنر خوار شد جادویی ارجمند.

۸۵. در کدام گزینه آرایه «جناس» می‌یابید؟

آزاد صبح- ۱۳۸۳

- ۱) مبدا چنین هرگز آیین من
۲) سزا نیست این کار در دین من
۳) تو با من به بیداد کوشی همی
۴) همی راند تیر گز اندر کمان
۵) تو دانی که بیداد کوشد همی
۶) دو چشم خرد را بیوشی همی
۷) همی جنگ و مردی فروشد همی

۸۶. در عبارت «صدای سنگین سکوت در سرسرا پیچیده بود، چه آرایه‌ای به کار رفته است؟

آزاد صبح- ۱۳۸۱

- ۱) تلمیح
۲) واج‌آرایی
۳) تشبیه
۴) استعاره

۸۷. در دو مصراع «گر چه بیرون تیره بود و سرد، هم چون ترس قهوه خانه گرم و روشن بود، هم چون شرم» شاعر بین دو کلمه ی «بیرون» و «قهوه خانه» چه رابطه‌ای برقرار کرده است؟

آزاد صبح- ۱۳۸۱

- ۱) تضاد
۲) تشابه
۳) جناس
۴) همسانی واج‌ها

۸۸. در کدام گزینه آرایه جناس به کار رفته است؟

آزاد عصر- ۱۳۸۱

- ۱) این دولت و ملک می‌رود دست به دست
۲) طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت
۳) دعوتش اجابت کردم و امیدش برآوردم
۴) بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت

۸۹. در کدام گزینه آرایه «تناقض» دیده می‌شود؟

آزاد عصر- ۱۳۸۱

- ۱) پیری رسید غرق بطالت پس از شباب
۲) کفر نعمت از گفت بیرون کند.
۳) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار
۴) بیاموزمت کیمیای سعادت

۹۰. در کدام گزینه آرایه «تناقض» می‌یابید؟

آزاد عصر- ۱۳۸۲

- ۱) خارم ولی به سایه گل آرمیده‌ام
۲) سحر از سپیده چشمان تو می‌شکوفد.
۳) باغ بی‌برگی که می‌گوید که زیبا نیست؟
۴) طنین صدای سکوت از دل ستم‌دیدگان به گوش می‌رسید.

۹۱. در عبارت «او مثل این که فنرش در رفته باشد دست دراز کرد .....» چه آرایه‌ای به کار رفته است؟

آزاد عصر- ۱۳۸۲

- ۱) استعاره
۲) حس‌آمیزی
۳) کنایه
۴) ایهام

۹۲. در کدام بیت آرایه «تلمیح، جناس و کنایه» به کار رفته است؟

آزاد عصر- ۱۳۸۴

- ۱) چو به دوست عهد بندد ز میان پاکبازان
۲) چو علی که می‌تواند که به سر برد وفا را؟
۳) نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت
۴) متحیرم چه نامم شه ملک لافتی را
۵) بروای گدای مسکین در خانه علی زن
۶) که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را

۹۳. آرایه ایهام در همه آیات به کار رفته است مگر بیت .....

آزاد صبح- ۱۳۸۴

- ۱) گفتم غم تو دارم گفتا غمت سر آید
۲) گفتم که ماه من شو گفتا اگر بر آید
۳) دی می‌شد و گفتم صنما عهد به جای آر
۴) امید هست که روی ملال در نکشد
۵) از این سخن که گلستان نه جای دل‌تنگی است
۶) ساقی بده بشارت نردان پارسا را
۷) خوبان پارسی گوی بخشندگان عمرند

۹۴. در عبارت «فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.» همه آرایه‌ها وجود دارد مگر آرایه .....

آزاد صبح- ۱۳۸۴

- ۱) جناس
۲) تضاد
۳) تشبیه
۴) سجع

۹۵. در کدام گزینه «استعاره و تشبیه» به کار رفته است؟ (با تغییر)

- الف) آنجا که هر سو صد شهید خفته دارد / آنجا که هر کوبش غمی بنهفته دارد
 ب) تنگ است ما را خانه تنگ است ای برادر / بر جای ما پیگانه ننگ است ای برادر
 پ) جانان من برخیز و آهنگ سفر کن / گر تیغ بارد گو باردار جان سپر کن
 ت) حکم جلودار است بر هامون بتازید / هامون اگر دریا شود از خون بتازید
- ۱) الف و ب   ۲) الف و پ   ۳) پ و ت   ۴) ت و الف

۹۶. آرایه‌های «جناس و تلمیح» در کدام بیت به کار رفته است؟ (با تغییر)

- ۱) من به هر جمعیتی نالان شدم / جفت بدحالان و خوش حالان شدم
 ۲) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش
 ۳) نی حدیث راه پر خون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند
 ۴) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست

آزاد صبح- ۱۳۸۴

۹۷. کدام آرایه در بیت زیر به کار رفته است؟

«فلک باخت از سهم آن جنگ رنگ / بود سهمگین جنگ شیر و پلنگ»

- ۱) جناس   ۲) کنایه   ۳) ایهام   ۴) استعاره

آزاد عصر- ۱۳۸۵

۹۸. در کدام گزینه جناس اشتقاقی به کار رفته است؟

- ۱) «نگهبان تن کرد بر گبر ببر»   ۲) «بفرمود تا جوشن و خود اوی»
 ۳) «عاشقان کشتگان معشوق‌اند»   ۴) «بدان گه از خواب برخاستم»

آزاد عصر- ۱۳۸۵

۹۹. مفهوم کنایه مصراع دوم بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

دریادلان راه سفر در پیش دارند / پا در رکاب راهوار خویش دارند

- ۱) آماده‌ی حرکت و حمله‌ی ناگهانی هستند.
 ۲) خود را برای یک سفر طولانی آماده کرده‌اند.
 ۳) آمادگی خویش را برای یک نبرد اعلام می‌دارند.
 ۴) آماده‌ی یک سفر بسیار طولانی و سریع هستند.

آزاد- ۱۳۸۵

۱۰۰. در بیت «به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من / چو اسیر توست اکنون به اسیر کن مدارا؟» چه آرایه‌ای وجود دارد؟

- ۱) ایهام   ۲) استعاره   ۳) جناس   ۴) تلمیح

آزاد عصر- ۱۳۸۲

۱۰۱. در همه‌ی گزینه‌ها، به جز گزینه ..... آرایه تلمیح هست.

- ۱) هوسکاری آن فرهاد مسکین / نشان جوی شیر و قصر شیرین
 ۲) حدیث خسرو و شیرین نماند / وزان شیرین تر الحق داستان نیست
 ۳) چنان نقش هوس بستم بر او پاک / که عقل از خواندنش گردد هوسناک
 ۴) اساس بیستون و شکل شب‌دیز / همیدون در مداین کاخ پرویز

سراسری- ۱۳۸۱

۱۰۲. در کدام گزینه آرایه «مراعات نظیر» وجود دارد؟

- ۱) مرا مادرم نام مرگ تو کرد / زمانه مرا پتک ترگ تو کرد
 ۲) پیاده ندیدی که جنگ آورد / سر سرکشان زیر سنگ آورد؟
 ۳) سزد گر بداری سرش در کنار / زمانی برآسایی از کارزار
 ۴) به شهر تو شیر و نهنگ و پلنگ / سوار اندر آیند هر سه به جنگ؟

آزاد صبح- ۱۳۸۵

۱۰۳. در کدام گزینه آرایه واج آرایه کاملاً مشهود است؟

- ۱) تو با من به بیداد کوشی همی / ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز
 ۲) اندر طلب طعمه پر و بال بیاراست / مرا مادرم نام مرگ تو کرد
 ۳) سجع

آزاد صبح- ۱۳۸۰

۱۰۴. به کاربرد کلمه «گلستان» در بیت: «امید هست که روی ملال درنکشد / از این سخن که گلستان نه جای دلتنگی است» چه آرایه‌ای گفته می‌شود؟

- ۱) ایهام   ۲) تشبیه   ۳) تناسب   ۴) سجع

آزاد صبح- ۱۳۸۷

- ۱) عهد (در مصراع اول)   ۲) وفا   ۳) صنم   ۴) عهد (در مصراع دوم)

۱۰۶. در کدام بیت تناقض وجود ندارد؟

- ۱) همه اسباب پریشانی ما جمع آمد
۲) جمعیت خاطر ندهد دست، کسی را
۳) گویایی سکوت و بی تابی درنگ
۴) گروهی سر به سر گویای خاموش
- تا ز مجموعه آن زلف پریشان شده‌ایم
کاشفتگی از زلف پریشان تو دارد
غمگین بی قراریم و بی قرار هیچ
ولی چون بحر دُر بر کرده، در جوش

۱۰۷. در کدام بیت متناقض نما (پارادوکس) وجود دارد؟

- ۱) بگو چگونه کنم دعوی مسلمانی
۲) به عشق زلف و رخت، فارغم ز دیر و حرم
۳) مهی که راز من از پرده آشکارا کرد
۴) به یاد کاکل پرتاب و زلف پرچینش
- که در کمین من آن چشم نامسلمان است
که این معامله بیرون ز کفر و ایمان است
هنوز صورت او زیر پرده پنهان است
دل من است که هم جمع و هم پریشان است

۱۰۸. در همهٔ ابیات به جز بیت ..... متناقض نما موجود است.

- ۱) هرکس که تو را به دوستی تکیه بر اوست
۲) با من آمیزش او الفت موج است و کنار
۳) تا نگردی آشنا زین پرده رمزی نشنوی
۴) این مقرر شد که هرگز نیست راحت در جهان
- چون در نگری دشمن جان تو هم اوست
دم به دم با من و پیوسته گریزان از من
گوش نامحرم نباشد جای پیغام سروش
راحتی گر هست در ترک امید راحت است

۱۰۹. در کدام بیت، آرایهٔ متناقض نما (پارادوکس) مشهود است؟

- ۱) ای یوسف خوش نام ما، خوش می روی بر بام ما
۲) شب رفت صبح آمد، غم رفت فتوح آمد
۳) آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است
۴) خوبان پارسی گو بخشندگان عمراند
- ای در شکسته جام ما، ای بر دریده دام ما
خورشید درخشان شد تا باد چنین بادا
با دوستان مروّت با دشمنان مدارا
ساقی بده بشارت رندان پارسا را

۱۱۰. در کدام مصراع، آرایهٔ «متناقض نما» به کار نرفته است؟

- ۱) کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم
۲) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار
۳) جامه اش شولای عربیانی است
۴) باشد که باز بینیم دیدار آشنا را

۱۱۱. در کدام بیت، هر سه آرایهٔ «تشبیه، مراعات نظیر و تشخیص» به کار رفته است؟

- ۱) ز دیده‌های ضعیف از محبت احباب
۲) چو ابر آب فشانم ز دیدهٔ حسرت
۳) نجات آخرت را چاره گر باش
۴) ببین، دور از تو، شاهانی که مردند
- به چهرهٔ اشک فشانم که عازم سفرم
که رفت روز جوانی چو برق از نظرم
در این منزل ز رفتن باخبر باش
ز مال و ملک و شاهی، هیچ بردند؟

۱۱۲. در همهٔ گزینه‌ها به جز گزینهٔ ..... آرایهٔ تشخیص وجود دارد.

- ۱) اگر غم لشکر انگیزد که خون عاشقان ریزد
۲) حافظ عروس طبع مرا جلوه آرزوست
۳) دل بیمار شد از دست رفیقان مددی
۴) ما بر آریم شبی دست و دعایی بکنیم
- من و ساقی بر او تازیم و بنیادش براندازیم
آئینه‌ای ندارم از آن آه می کشم
تا طیبش به سر آریم و دواپی بکنیم
غم هجران تو را چاره ز جایی بکنیم

۱۱۳. آرایه های «تلمیح، مجاز، ایهام و جناس همسان» به ترتیب در کدام ابیات یافت می شود؟
الف) معنی آب زندگی و روضه ارم جز طرف جویبار و می خوش گوار چیست

ب) نه من سبکوش این دیر رندسوزم و بس بسا سرا که در این کارخانه سنگ و سبوست

ج) سر ارادت ما و آستان حضرت دوست که هر چه بر سر ما می رود ارادت اوست

د) گو شمع میارید در این جمع که امشب در مجلس ما ماه رخ دوست تمام است

- ۱) الف، ب، ج، د   ۲) الف، ب، د، ج   ۳) ب، الف، د، ج   ۴) ب، ج، د، الف

۱۱۴. در ابیات زیر همه آرایه ها یافت می شود به استثنای آرایه .....

«روزم مبارک است که روی تو دیده ام   بختم موافق است که بویت شنیده ام
شکر خدای می کنم ای نور چشم من   کامروز بر جمال تو افتاد دیده ام»

- ۱) ایهام تناسب   ۲) حس آمیزی   ۳) استعاره   ۴) جناس همسان

۱۱۵. کدام مجموعه از ترکیبها «اضافه تشبیهی» است؟

- ۱) مزید نعمت - شرط انصاف - مرغ سحر - کلاه شکوفه
۲) جیب مراقبت - امید اجابت - دیوار امت - قصه عشق
۳) پرده ناموس - اطفال شاخه ها - سرور کاینات - درگاه خدا
۴) دریای معرفت - شب چهل - شکوفه اشک - آتش عشق

۱۱۶. در کدام بیت همه آرایه های «کنایه، تشبیه، جناس همسان و جناس ناهمسان» به کار رفته است؟

- ۱) زمانه گرچه بسی بر سرم سپاس نهاد   کمند زلف تو باری دگر به دستم داد
۲) جهان بر آب نهاده ست و زندگی بر باد   غلام همّت آنم که دل بر او نهاد
۳) دلم که چون سر زلف تو می رود بر باد   به دام عشق درافتاد و هرچه بادا باد
۴) گره ز دل بگشا وز سپهر یاد مکن   که فکر هیچ مهندس چنین گره نگشاد

۱۱۷. کدام آرایه ها در بیت «چرخ گرد از هستی من گر برآرد گو برآر / دور بادا دور از دامان نامم گرد ننگ» یافت می شود؟

- ۱) استعاره - تشبیه - جناس - کنایه   ۲) تشبیه - تکرار - تشخیص - متناقض نما
۳) تکرار - مجاز - ایهام تناسب - تلمیح   ۴) کنایه - جناس - استعاره - ایهام تناسب

۱۱۸. در کدام مصراع آرایه «پارادوکس» به کار رفته است؟

- ۱) سحر از سپیده چشمان تو می شکوفد.   ۲) خشک آمد کشتگاه من   ۳) جامه اش شولای عریانی است.   ۴) یک صلاى آشنا به رهگذر نمی زند.

۱۱۹. در مصراع «به خواب عافیت آن گه به بوی موی تو باشم» کدام واژه با آرایه «ایهام» مطابقت دارد؟

- ۱) خواب   ۲) عافیت   ۳) مو   ۴) بو

۱۲۰. در این شعر اخوان ثالث کدام واژه دارای آرایه ای ایهام است؟

این گلیم تیره بختی هاست / خیس خون داغ سهراب و سیاوش / روکش تابوت تختی هاست

- ۱) داغ   ۲) خیس   ۳) خون   ۴) روکش

۱۲۱. در همه ابیات، به جز بیت ..... «کنایه و استعاره» به کار رفته است.

- ۱) به گریه گفتمش آیا گذر کنی بر من؟   به خنده گفت اگر خاک راه من باشی
۲) من از دو نرگس مست تو چشم آن دارم   که آگه از ننگه گاه من باشی
۳) از آن به چشم خود ای اشک مسکنت دادم   که در بیان محبت گواه من باشی
۴) کمان نهم به کمان فلک ز نیروی عشق   تو گر نشانه تیر نگاه من باشی

۱۲۲. در مصراع «چه باشد نازش و نالش بر اقبالی و ادباری» چه آرایه ای می یابید؟

- ۱) جناس   ۲) ایهام   ۳) کنایه   ۴) استعاره

۱۲۳. ترتیب توالی ابیات زیر از جهت داشتن آرایه های «ایهام، تضاد، جناس ناهمسان و اغراق» کدام است؟

- الف) دیده‌تر دامنم تا می‌زند نقشی بر آب / خاک کویت را به خون هر شب منقش می‌کند
 ب) لعل جان‌بخش تو خود دل‌های مسکینان به لطف / جمع می‌دارد ولی زلفت مشویش می‌کند
 ج) زان شراب ناب بی‌غش ده که اندر صومعه / صوفی صافی به بوی جرعه‌ای غش می‌کند
 د) نام و ننگ و صبر و هوش و عقل و دینم شد حجاب / ترک من باز آ که سلمان ترک هر شش می‌کند

- ۱) ج-ب-د-الف   ۲) د-ج-الف-ب   ۳) ج-د-ب-الف   ۴) د-الف-ج-ب

۱۲۴. آرایه های تشبیه در کدام بیت بیشتر است؟

- ۱) صد خار بلا از دل دیوانه ما خاست
 ۲) ای سیل اشک خاک وجودم به باد ده
 ۳) سروی است قامت تو از ناز سر کشیده
 ۴) مرغ دل تا دام زلف و دانه خال تو دید
 هر روز که بی ساقی گل چهره نشستیم
 تا بر دل کسی ننشیند غبار من
 ماهی است عارض تو از نور آفریده
 طایر اندیشه ام افتاد در دام هوس

۱۲۵. «مشبه» در کدام گزینه، ذکر نشده است؟

- ۱) قهوه خانه گرم و روشن بود همچون شرم
 ۲) چوب دستی منتشا مانند در دستش
 ۳) گرد بر گردش به کردار صدف برگرد مروارید / پای تا سر گوش
 ۴) چاه چونا زرفی و پهناش، بی شرمیش ناباور / و غم انگیز و شگفت آور

۱۲۶. ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه های ایهام تناسب، تشبیه، تلمیح، حس آمیزی و اغراق، کدام است؟

- الف) ندارد مزرع ما حاصلی غیر از تهی دستی / توان در چشم موری کرد خرمن حاصل ما را
 ب) چرا ملامت خواجه کنی که چون فرهاد / به پای دوست در افکند جان شیرین را
 ج) با من به سلام خشک ای دوست زبان تر کن / تا از مژه هر ساعت لعل ترت افشانم
 د) دست را بر ازدها آن کس زند / که عصا را دستش ازدرها کند
 ه) دلم امید فراوان به وصل روی تو داشت / ولی اجل به ره عمر رهن امل است

- ۱) ب، الف، ج، د، ه   ۲) ج، ه، د، ب، الف   ۳) ه، ب، الف، ج، د   ۴) ب، ه، د، ج، الف

۱۲۷. آرایه‌های «ایهام، نغمه حروف، تشبیه، تضمین» همگی در کدام بیت یافت می‌شود؟

- ۱) تو شور کوه کن آور نه قصه شیرین / که کوه عشق به ناخن توان تراشیدن
 ۲) به بوی زلف تو در پیشگاه باد سحر / به سان شمع شبستان خوش است لرزیدن
 ۳) به زیر زلف پرندین بامداد وصال / تویی چو چشمه خورشید در درخشیدن
 ۴) به شهر عشق منم شهریار و چون حافظ / منم که شهره شهرم به عشق ورزیدن

۱۲۸. آرایه‌های همه گزیننه‌ها به استثنای گزینه ..... در بیت زیر تماماً وجود دارد.

«تا اثر از نقش پای ناقه لیلی به جاست / دامن صحرا بر این دیوانه دامان گلی است»

- ۱) کنایه، ایهام، تلمیح   ۲) تشبیه، تشخیص، جناس
 ۳) استعاره مکنیه، تلمیح، تشبیه   ۴) استعاره مصرحه، مراعات نظیر، تشخیص

۱۲۹. مفهوم کنایی کدام بیت در مقابل آن نادرست است؟

- ۱) سیلاب ریشه ما نتواند از زمین کند / خار علایق از بس دامان ما گرفته (پایداری)
 ۲) خویش را پیش‌تر از مرگ خیر باید کرد / در حضر فکر سرانجام سفر باید کرد (پیش‌بینی و عدم غفلت)
 ۳) آنچه او ریخت به پیمان ما نوشیدیم / اگر از خمر بهشت است و گر از باده مست (تسلیم و رضا)
 ۴) به هواداری او دزه صفت رقص کنان / تا لب چشمه خورشید درخشان بروم (کشش و کوشش)

۱۳۰. آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

سراسری-۱۳۹۲

تا حرف تلخی از دهن یار می‌کشم»

«جان می‌رسد به لب من شیرین کلام را

- ۱) کنایه - مجاز - حس آمیزی - تضاد
 ۲) مجاز - کنایه - تناقض - ایهام
 ۳) ایهام - مراعات نظیر - تضاد - استعاره
 ۴) استعاره - حس آمیزی - تناقض - مراعات نظیر

۱۳۱. ترتیب توالی ابیات زیر را براساس آرایه‌های «ایهام - مجاز - متناقض نما - اغراق» کدام است؟

سراسری-۱۳۹۴

- الف) من نشاطی را نمی‌جویم به جز اندوه عشق
 ب) دل من تاب سر زلف تو دارد آری
 ج) تو که ترک سر نگفتی ز پیش چگونه رفتی؟
 د) گشت فراق و وصل تو مرگ و بقای عاشقان
 ه) تو به هنگام سخن گر نشوی موی شکاف
 من بهشتی را نمی‌خواهم به غیر از کوی دوست
 کس به جز گوی تحمل نکند چوگان را
 تو که نقد جان ندادی ز غمش چگونه رستی؟
 گشتی و زنده ساختی ای تو خدای عاشقان
 کس نیاید ز دهان تو نشان، یک سر موی

- ۱) ه-ج-الف-ب
 ۲) د-ب-الف-ه
 ۳) ب-ج-د-الف
 ۴) ب-ج-الف-ه

۱۳۲. در کدام بیت‌ها هر دو آرایه استعاره و جناس، وجود دارد؟

سراسری-۱۳۹۴

- الف) اهل دل گر جان بر آن سرو روان افشاند
 ب) آن خط عنبرشکن بر برگ گل دانی چراست؟
 ج) خلق را از لعل میگون تو مستی داده‌اند
 د) سنبلیش غارت ایمان نکند چون نکند
 ه) آن سهی سرو روان از سر پا ننشیند
 از نسیم گلشن وصلش روان پرورده‌اند
 نافه مشک است کاندرا جیب نسیرین کرده‌اند
 عقل را از چشم فتان تو مفتون کرده‌اند
 لب لعلش مدد جان نکند چون نکند
 تا من دلشده را بی‌سر و بی‌پا نکند

- ۱) الف-ب-ه
 ۲) الف-ب-ج
 ۳) ب-د-ج
 ۴) ج-ه-د

۱۳۳. آرایه‌های روبه‌روی کدام بیت، تماماً درست است؟

سراسری-۱۳۹۴

- ۱) شرح این آتش جان‌سوز نگفتن تا کی / سوختم سوختم این راز نهفتن تا کی (استعاره - جناس)
 ۲) کنون که قامت من در پی تو شد چو کمان / دل مرا هدف ناوک بلا کردی (تشبیه - تناقض)
 ۳) چشم دارم که من خسته دل‌سوخته را / به نم چشم گهربار قلم یاد کنید (کنایه - اغراق)
 ۴) در هوای تو چو بلبل زدمی نعره عشق / که به گلزار لطافت گل خندان بودی (ایهام - استعاره مصرّحه)

۱۳۴. در منظومه زیر چند تشخیص وجود دارد؟

«من صدای قدم خواهش را می‌شنوم / و صدای پای قانونی خون را در رگ. تپش قلب شب آدینه، / و صدای کفش ایمان در کوچه شوق، / و صدای باران روی پلک‌تر عشق، / روی موسیقی غمناک بلوغ»

خارج از کشور-۱۳۹۴

- ۱) چهار
 ۲) پنج
 ۳) شش
 ۴) هفت

خارج از کشور-۱۳۹۴

۱۳۵. آرایه‌های روبه‌روی همه ابیات کاملاً درست است، به جز .....

- ۱) مسافر عجب است این گل رسیده که او / چو برگ سفره بسازد ره سفر گیرد (تشبیه - کنایه)
 ۲) کوه جام لاله گیرد ابر لؤلؤ گسترده / باغ چون مینو نماید راغ چون مینا شود (استعاره - جناس)
 ۳) تو داری طاق ابرویی که جفتش نیست در عالم / تویی آن کس که در عالم به جفت ابروان طاقی (ایهام - جناس همسان)
 ۴) باد نوروز از کجا این بوی جان می‌آورد / جان من بی‌پا به کوی دلستان می‌آورد (حس آمیزی - تشخیص)

خارج از کشور-۱۳۹۳

۱۳۶. «کنایه» در کدام بیت کم‌تر یافت می‌شود؟

- ۱) سبک سری که زند پیش بحر لاف وجود
 ۲) هر که سجاده خود بر سر آب اندازد
 ۳) دهر سپید دست سیه کاسه‌ای است صعب
 ۴) فلک با تنگ چشمان گوشه چشم دگر دارد
 اگر به باد دهد سر بجاست همچو حباب
 همچو کف در نظر همت مردان پوچ است
 منگر به خوش‌زبانی این ترش‌میزبان
 که چون فرزند کور آید، شود چشم گدا روشن

- ۱) تو قلّه خیالی و تسخیر تو محال / بخت منی که خوابی و تعبیر تو محال
 ۲) بعد یک عمر قناعت دگر آموخته‌ام / عشق گنجی است که افزونی‌اش از انفاق است
 ۳) چون که گل رفت و گلستان در گذشت / نشنوی زان پس ز بلبل سرگذشت
 ۴) به صحرای هوس تا کی دلا سر در هوا گردی؟ / نمی‌بینی رهی، ترسم که گم گردی چو واگردی

۱۳۸. آرایه های بیت زیر کدام می باشد؟

خارج از کشور- ۱۳۹۲

شاهد ما آیتی است، وین همه تفسیر او»

«سعدی شیرین زبان، این همه شور از کجا؟»

- ۱) مجاز - تشبیه - کنایه - تلمیح
 ۲) استعاره - ایهام - تضاد - تلمیح
 ۳) ایهام - کنایه - استعاره - تضاد
 ۴) تشبیه - مجاز - حس آمیزی - ایهام تناسب

۱۳۹. ترتیب قرار گرفتن ابیات به لحاظ داشتن آرایه های «تناقض، مجاز، ایهام و استعاره» کدام می باشد؟

خارج از کشور- ۱۳۹۲

چون نگیں در کف هر دیو و ددم (حیوان وحشی)

الف) به سلیمان برسانید که من

هر چند سخت بندد صیّاد بال ما را

ب) ما را ز زیر پر هست راهی به گلستان

نهاد خامه من باغ دلگشای من است

ج) منم که معنی بیگانه آشنای من است

زین به ندیده ایم که در بوستان توست

د) بسیار دیده ایم درختان میوه دار

- ۱) ب - ج - الف - د
 ۲) ج - الف - د - ب
 ۳) ب - ج - د - الف
 ۴) ج - د - الف - ب

۱۴۰. در همه عبارت ها به استثنای عبارت ..... آرایه های «تشبیه و پارادوکس» هر دو وجود دارد؟

خارج از کشور- ۱۳۹۲

۱) صدای سایش بال های خیال تنها سخنی است که سکوت ابدی کویر را نشان می دهد.

۲) کویر انتهای زمین است، پایان سرزمین حیات است در کویر گویی به مرز عالم دیگر نزدیکیم.

۳) شب کویر این موجود زیبا و آسمانی شبی است که از بامداد آغاز می شود، شب کویر به وصف نمی آید.

۴) آن باغ پر از گل های رنگین و معطر شعر و خیال در سموم سرد این عقل بی درد و بی دل پژمرد.

۱۴۱. اگر ابیات زیر را به لحاظ داشتن آرایه های «ایهام، استعاره و تناقض» از بالا به پایین مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

خارج از کشور- ۱۳۹۰

الف) ره عشق ار به سر آید، ندارد راه بیرون شد به ساحل گر رسد کشتی، همان دریا بود جایش

ب) نیک بد کردی شکستن عهد یار مهربان این بتر کردی که بد کردی و نیک انگاشتی

ج) آرزو دارم ز لعلش تا به لب جام مدام وز سرم بیرون نخواهد رفتن این سودای خام

د) از شکسته کشتی ما تا گهی یاد آورد رشته های موج، بر انگشت توفان بسته ایم

- ۱) الف - ج - ب
 ۲) الف - ج - د
 ۳) ج - د - ب
 ۴) ج - د - الف

۱۴۲. در کدام بیت آرایه های «استعاره، تشبیه، اغراق و کنایه» به کار رفته است؟

خارج از کشور- ۱۳۹۱

۱) بس کن از سرکه فشاندن زان لب میگون که من دل بر آن میگون لب سرکه فشان خواهم فشاند

۲) پای خاکین کن در آکز چشم خونین هر نفس گوهر اندر خاک پایت رایگان خواهم فشاند

۳) گر چو چنگم در بر آیی زلف در دامن کشان از مژه یک دامن لعل روان خواهم فشاند

۴) بر سر خاک اوفتان خیزان ز جور آسمان از تظلم خاک هم بر آسمان خواهم فشاند

۱۴۳. کدام آرایه ها «تماماً» در بیت زیر وجود دارد؟

سراسری- ۱۳۹۵

آفتاب آسا کند در شب تجلی روی تو»

«ماه و پروین از خجالت رخ فرو پوشد اگر»

- ۱) مجاز - کنایه - تشبیه - استعاره
 ۲) استعاره - تلمیح - حسن تعلیل - تشبیه
 ۳) مجاز - اغراق - تضاد - کنایه
 ۴) تشخیص - حسن تعلیل - جناس - متناقض نما

۱۴۴. آرایه‌های «تشبیه، استعاره، حسن تعلیل، ایهام و اغراق» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- (الف) ز سوز شوق دلم شد کباب، دور از یار
مدام خون جگر می خورم ز خوان فراق
- (ب) یارب به وقت گل گنه بنده عفو کن
وین ماجرا به سرو لب جو بیار بخش
- (ج) بس که حرف حق کسی در دهر نتواند شنید
گیرد اول در اذان گفتن مؤذن گوش را
- (د) ز تاب آتش سودای عشقش
بسان دیگ دائم می زند جوش
- (هـ) از آب دیده صد ره طوفان نوح دیدم
وز لوح سینه نقشت هرگز نگشت زایل
- ۱) د، ج، ب، هـ الف
۲) د، ب، ج، الف، هـ
۳) هـ ب، الف، ج، د
۴) ب، ج، الف، د، هـ

۱۴۵. آرایه‌های کدام گزینه در بیت زیر موجود نیست؟

- «چو آب آشفته جان بر کف دوانم تا کجا سروی به قد و قامتم بینم روان در پای او ریزم»
- ۱) استعاره، مراعات نظیر
۲) ایهام تناسب، مجاز
۳) تشبیه، تشخیص
۴) کنایه، جناس

۱۴۶. آرایه‌های مقابل کدام بیت، «تماماً» درست است؟

- ۱) در جنگ آرزویت سوزم چو عود و سازم \ چون جنگ ار بسازی، چون عودم ار بسوزی (ایهام تناسب، حسن تعلیل)
- ۲) تا در غمت گریان شدم هم شاد و هم خندان شدم \ این گریه مستانه شد سرمایه خندیدم (پارادوکس، حس آمیزی)
- ۳) کی به اقیانوس وصلت دست می یابم که هست \ طالع طوفانی از هجران طولانی تو (جناس، تضاد)
- ۴) چشمه حیوان به تاریکی در است \ لؤلؤ اندر بحر و گنج اندر خراب (تلمیح، استعاره)

۱۴۷. همه آرایه‌های کدام گزینه، در بیت زیر وجود دارد؟

- «ترش بنشین و تیزی کن که ما را تلخ نماید چه می گویی چنین شیرین که شوری در من افکندی»
- ۱) ایهام، تلمیح، تضاد
۲) ایهام تناسب، اغراق، حسن تعلیل
۳) تضاد، تلمیح، حس آمیزی
۴) کنایه، حس آمیزی، ایهام تناسب

۱۴۸. در کدام ابیات، تشبیه و استعاره هر دو به کار رفته است؟

- (الف) شب وصال تو چون باد بی وصال بود
غم فراق تو گویی هزارسال بود
- (ب) روح ز تو خوب تر به خواب نیند
چشم فلک چون تو آفتاب نیند
- (ج) پیوند روح می کند این باد مشک بیز
هنگام نوبت سحر است ای ندیم خیز
- (د) جانها ز دام زلف چو بر خاک می فشاند
بر آن غریب ما چه گذشت ای صبا بگو
- ۱) الف - ب
۲) الف - ج
۳) ب - د
۴) ج - د

۱۴۹. ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه‌های «ایهام تناسب، استعاره، کنایه، حس آمیزی» کدام است؟

- (الف) هفته‌ای می رود از عمر و به ده روز کشید
کز گلستان صفا بوی وفایی ندیدم
- (ب) گر من از خار بترسم نبرم دامن گل
کام در کام نهنگ است نباید طلبد
- (ج) آخر ای مطرب از این پرده عشاق بگرد
چند گویی که مرا پرده به چنگ تو درید
- (د) هرچه زان تلخ تر اندر همه عالم نبود
گو بگو از لب شیرین که لطیف است و لذیذ
- ۱) الف، ب، ج، د
۲) ج، الف، ب، د
۳) ج، د، ب، الف
۴) د، الف، ب، ج

۱۵۰. در همه ابیات، هر دو آرایه‌های ایهام و کنایه وجود دارند، به جز گزینه .....
.....

- ۱) من به بوی توام ای دوست هواخواه بهار \ کز نسیمش به دماغم همه بوی تو رسد
- ۲) ز حسرت لب شیرین هنوز می بینم \ که لاله می دمد از خون دیده فرهاد
- ۳) من همان روز ز فرهاد طمع بیریدم \ که عنان دل شیدا به کف شیرین داد
- ۴) خیال شهسواری پخت و ناگه شد دل مسکین \ خداوندا نگه دارش که بر قلب سواران زد

۱۵۱. آرایه‌های «اغراق، تضاد، تشبیه و ایهام» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف) نسخهٔ قانون عشقت باید ای بیمار نفس تا شفا بخشد دوا با درد نادانی تو
 ب) ای به جام لاله بستم راح ریحانی تو سرو و گل مستند و ساقی ابر نیسانی تو
 ج) چون شفق رنگین کند محراب سیمین افق روز و شب محوند در سیمای روحانی تو
 د) سود از این بهتر چه می‌خواهی که سودا می‌کنند جنت باقی به این بیغولۀ فانی تو
- ۱) ج، د، ب، الف
 ۲) ج، ب، الف، د
 ۳) الف، ج، د، ب
 ۴) الف، د، ج، ب

۱۵۲. آرایه‌های مقابل کدام بیت، هر دو درست است؟

- ۱) ای پستهٔ تو خنده زده بر حدیث قند / مشتاقم از برای خدا یک شکر بخند (تشبیه، استعاره)
 ۲) بوی بهبود ز اوضاع جهان می‌شنوم / شادی آورد گل و باد صبا شاد آمد (حسن آمیزی، جناس همسان)
 ۳) از کیمیای مهر تو زر گشت روی من / آری به یمن لطف شما خاک زر شود (ایهام تناسب، پارادوکس)
 ۴) صد جوی آب بسته‌ام از دیده بر کنار / بر بوی تخم مهر که در دل بکارمت (حسن تعلیل، اغراق)

۱۵۳. ترتیب ابیات زیر به لحاظ داشتن آرایه‌های مجاز، تشبیه، تناقض و جناس، کدام است؟

- الف) گردست دهد دولت آنم که سرخویش در پای سمنند تو کنم نعل بهایی
 ب) من خود به چه ارزم که تمنای تو ورزم در حضرت سلطان که برد نام گدایی؟
 ج) بیداد تو عدل است و جفای تو کرامت دشنام تو خوش تر که زیبگانه دعایی
 د) شاید که به خون بر سر خاکم بنویسند این بود که با دوست به سر برد وفايي
- ۱) ج، الف، ب، د
 ۲) ج، د، الف، ب
 ۳) د، الف، ج، ب
 ۴) د، ب، الف، ج

۱۵۴. آرایه‌های «اسلوب معادله، کنایه، ایهام تناسب، حسن آمیزی و حسن تعلیل» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف) آه از این قوم سیه‌دل که گران می‌دانند به زر قلب، وصال مه کنعانی را
 ب) از آن دندان ز پیران گردش افلاک می‌گیرد که از غفلت نیندازی به پیری لب گزیدن را
 ج) جان محال است که در جسم بود فارغ بال خواب، آشفته بود مردم زندانی را
 د) دل آگاه ز تحریک هوا آسوده است نیست از باد، خطر تخت سلیمانی را
 ه) در این ماتم سرا تا یک نفس چون صبح مهمانی به شکر خنده شیرین دار کام تلخ کامان را
- ۱) ج، الف، د، ه، ب
 ۲) ج، د، ه، الف، ب
 ۳) د، الف، ج، ه، ب
 ۴) د، ب، الف، ج، ه

۱۵۵. در همهٔ ابیات به جز بیت ..... «جناس همسان» به کار رفته است.

- ۱) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت که چندین گل اندام در خاک خفت
 ۲) نرگس افسونگرش آهو شده مستی آهو، برش آهو شده
 ۳) طریقی فرا پیش گیر و رهی همی رو که از قید هستی رهی
 ۴) از خطر خیزد خطر زیرا که سود ده چهل بر نیندد گر بترسد از خطر بازارگان

۱۵۶. در همهٔ ابیات به جز بیت ..... نوعی «جناس» به کار رفته است.

- ۱) هیچ یادم نرود این معنی که مرا مادر من نادان زاد
 ۲) قدر استاد نکو دانستن حیف، استاد به من یاد نداد
 ۳) گفت استاد مبر درس از یاد یاد باد آنچه به من گفت استاد
 ۴) پس مرا منت از استاد بود که به تعلیم من استاد، استاد

۱	گر تو را آهنگ وصل ما نباشد گو مباح	دوستان را جز به دیدار تو هیچ آهنگ نیست
۲	با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی	کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست
۳	چشم از آن روز که بر کردم و رویت دیدم	به همین دیده سر دیدن اقوامم نیست
۴	ای نسیم صبح اگر باز اتفاقی افتد	آفرین گویی بر آن حضرت که ما را بار نیست

۱۵۸. در کدام بیت، هر دو نوع «جناس همسان و ناهمسان» به کار رفته است؟

۱	بارها بار به دربار تو دارند رقیبان	من که بارت برم، ای یار چرا بار ندارم
۲	شاد باش ای موسی عمران به چابک معجزه	دیر زی، ای رستم دستان به شیرین داستان
۳	بردل مؤمن و جان مؤمنین	مهر و مهر دین مهیا دیده‌ام
۴	خود را درم خرید رضای خدای کن	دامن از این خدای فروشان فرو نشان

۱۵۹. در کدام بیت، آرایه «جناس همسان» به کار رفته است؟

۱	بار غمت می‌کشم وز همه عالم خوشم	گر نکند التفات یا نکند احترام
۲	روزگاری است که سودا زده روی توام	خوابگه نیست مگر خاک‌سر کوی توام
۳	سعدی از پرده عشاق چه خوش می‌گوید	تُرک من پرده برانداز که هندوی توام
۴	مرا که با تو سخن گویم و سخن شنوم	نه گوش فهم بماند نه هوش استفهام

۱۶۰. در واژه‌های قافیۀ همه بیت‌ها، به جز بیت ..... نوعی «جناس» وجود دارد.

۱	بزد دست سهراب چو پیل مست	بر آوردش از جای و بنهاد پست
۲	بیوشید سهراب خفتان رزم	سرش پر ز رزم و دلش پر ز بزم
۳	دل من همی بر تو مهر آورد	همی آب شرمم به چهر آورد
۴	کسی کاو به کشتی نبرد آورد	سر مهتری زیر گرد آورد

۱۶۱. در کدام بیت همه آرایه‌های «استعاره، مجاز، کنایه و تشخیص» وجود دارد؟

۱	در کام صدف تلخ کند آب گهر را	حرفی که از آن لعل شکر بار بر آید
۲	در دور لب لعل تو یاقوت ز معدن	چون لاله جگر سوخته از سنگ بر آید
۳	شد آینه از دیدن رخسار تو محروم	تا روی لطیف تو که را در نظر آید
۴	در روز جزا سنبل گلزار بهشت است	عمری که به اندیشه زلف تو سر آید

۱۶۲. در همه ابیات به جز بیت ..... همه آرایه‌های «تشبیه، جناس، مراعات‌النظیر و کنایه» یافت می‌شود.

۱	نقد بازار جهان بنگر و آزار جهان	گر شما را نه بس این سود و زیان ما را بس
۲	شکر شکر ز طوطی روان باز مدار	دو سه روزی که بمانده است در این تیره قفس
۳	نه چو بلبل منم آن سدره نشیمن شهباز	کز هوای ملکوت آدمم اینجا به هوس
۴	گل عذری ز گلستان جهان ما را بس	زین چمن سایه آن سرو روان ما را بس

۱۶۳. آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

۱	به مومیایی مردم چه حاجت است مرا / که استخوان مرا سنگ مومیایی کرد (نغمۀ حروف، تشخیص)
۲	به هوش باش دلی را به سهو نخراشی / به ناخنی که توانی گره گشایی کرد (کنایه، مراعات‌النظیر)
۳	به خاک راه تو هر کس که جبهه سایی کرد / تمام عمر چو خورشید خود نمایی کرد (ایهام، مجاز)
۴	فغان که ساغر زرین بی نیازی را / گرسنه چشمی ما کاسه گدایی کرد (کنایه، تضاد)

۱۶۴. ترتیب قرار گرفتن ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «تشبیه، تشخیص، تلمیح، مجاز و کنایه» کدام است؟

- الف) هر کجا رندی است در میخانه‌ای
ب) به می‌پرستی از آن نقش خود زدم بر آب
ج) من سرگشته هم از اهل سلامت بودم
د) مرا تحمّل باری چگونه دست دهد
ه) آب چشمم که بر او منتّ خاک در توست
- جرعه‌ای از جام ما نوشیده‌اند
که تا خراب کنم نقش خودپرستیدن
دام راهم شکن طرّه هندوی تو بود
که آسمان و زمین بر نتافتند و جبال
زیر صد منتّ او خاک دری نیست که نیست

سراسری- ۱۳۹۰

- ۱) ب-ه-د-ج-الف   ۲) د-ب-ه-الف-ج   ۳) ج-الف-ه-د-ب   ۴) ج-ه-د-الف-ب

سراسری- ۱۳۸۹

۱۶۵. در همة ابیات به جز بیت ..... هر دو آرایه «کنایه و استعاره» وجود دارد.

- ۱) خیمهٔ انس مزین بر دراین کهنه رباط
۲) چو مشک ما همه کافور شد از سردی دنیا
۳) کمالِ مردی و مردانگی است خودشکنی
۴) هر کسی را سر چیز و تمنای کسی است
- که اساسش همه بی‌موقع و بی‌بنیاد است
جووانان را ز ما دل سرد شد کو آن جوانی‌ها
بیوس دست کسی را که این صنم شکنند
ما به غیر تو نداریم تمنای دگر

سراسری- ۱۳۸۹

۱۶۶. در کدام بیت، همة آرایه‌های «تشبیه، مجاز، کنایه و تشخیص» وجود دارد.

- ۱) به تخت گل بنشانم بتی چو سلطانی
۲) چو غنچه بالب خندان به یاد مجلس شاه
۳) ز روی دوست مرا چون گل مراد شکفت
۴) گدای میکدهام لیک وقت مستی بین
- ز سنبل و سمنش ساز طوق و یاره (دست بند) کنم
پیاله گیرم و از شوق جامه پاره کنم
حوالهٔ سر دشمن به سنگ خاره کنم
که ناز بر فلک و حکم بر ستاره کنم

سراسری- ۱۳۸۴

۱۶۷. در کدام بیت آرایه‌های «مجاز و جناس همسان» وجود دارد؟

- ۱) آن یار کزو خانهٔ ما جای پری بود
۲) آن که مرا آرزوست دیر میسر شود
۳) چشم از خیل خیال تو از آن محروم است
۴) تا دلم زان رخ گلگون غم چون کوه کشید
- سر تا قدمش چون پری از عیب بری بود
وین چه مرا در سر است عمر در این سر شود
که گذر می‌توان کرد ز دریا به شنا
رنگ رخسار و تن زرد و نزار است چو کاه

سراسری- ۱۳۸۲

۱۶۸. در عبارت زیر، کدام آرایه وجود ندارد؟

«مجموعه‌ای می‌بایست از هر دو عالم روحانی و جسمانی که هم محبت و بندگی به کمال دارد و هم علم و معرفت به کمال دارد تا بار امانت مردانه و عاشقانه در سفت جان کشد. حق - تعالی - گفت: خانهٔ آب و گل آدم من می‌سازم بی‌واسطه، که در او گنج معرفت تعبیه خواهم کرد.»

- ۱) تلمیح   ۲) اغراق   ۳) تشبیه   ۴) استعاره

سراسری- ۱۳۹۰

۱۶۹. آرایه‌های بیت زیر، کدام است؟

- «کلک حافظ شکرین میوه نباتی است بچین
که در این باغ نبینی ثمری بهتر از این»
- ۱) تشبیه، کنایه، مجاز، استعاره
۲) مجاز، حس آمیزی، تشبیه، جناس
۳) کنایه، مراعات‌النظیر، جناس، تشخیص
۴) استعاره، مراعات‌النظیر، حس آمیزی، تشخیص

سراسری- ۱۳۸۸

۱۷۰. در کدام بیت همة آرایه‌های «استعاره، تضاد، جناس و مراعات نظیر» وجود دارد؟

- ۱) من خود آن بخت ندارم که به تو پیوندم
۲) می‌زد به شمشیر جفا می‌رفت و می‌گفت از قفا
۳) خارا است و گل در بوستان هرچ او کند نیکوست آن
۴) شمع من روز نیامد که شبنم بفروزی؟
- تو خود آن لطف نداری که به من باز آیی
سعدی بنالیدی ز ما مردان ننالند از آلم
سهل است پیش دوستان از دوستان بردن ستم
جان من وقت نیامد که به تن، باز آیی؟

۱۷۱. در بیت زیر کدام آرایه‌ها وجود دارد؟

سراسری- ۱۳۸۷

یک قلم زین استخوان دل چون هما برداشتیم

«ما دل از دنیای پوچ بی‌بقا برداشتیم»

- ۱ تشبیه - استعاره - تشخیص - ایهام
 ۲ کنایه - تشبیه - استعاره - مراعات‌نظیر
 ۳ مراعات‌نظیر - کنایه - ایهام - تشبیه
 ۴ ایهام تناسب - حس‌آمیزی - استعاره - تشخیص

سراسری- ۱۳۸۶

۱۷۲. در بیت زیر همه آرایه‌ها، به‌جز آرایه ..... به کار رفته است.

«رفت آن تازه گل و ماند به دل خار غمش گل کجا جلوه‌گر و سرزنش خار کجاست»

- ۱ ایهام
 ۲ تشخیص
 ۳ تشبیه
 ۴ استعاره

سراسری- ۱۳۸۵

۱۷۳. در کدام بیت آرایه‌های «کنایه، تناسب، تشبیه و تشخیص» به کار رفته است؟

- ۱ صورت حال مرا سرو چمن می‌داند
 ۲ ژاله بر لاله فرو می‌چکد از دامن ابر
 ۳ تا نیفکنده سرت کوزه‌گر دهر به خاک
 ۴ یا به تیغ کج او گردن تسلیم بنه
 که کشیدن نتوان پای به گل رفته فروی
 خیز و با لاله رخ ساحت گلزار بیوی
 رخت در پای خم‌انداز و می‌افکن به سیوی
 یا ز خاک در او پای بکش دست بشوی

سراسری- ۱۳۸۳

۱۷۴. در کدام بیت، هر سه آرایه «استعاره، تضاد و حس‌آمیزی» وجود دارد؟

- ۱ منم چون شاخ تشنه در بهاران
 ۲ سخن که نیست در او استعاره نیست ملاحظ
 ۳ گفتم ای سرو سهی بنشین که بنشیند بلا
 ۴ با من به سلام خشک ای دوست زبان تر کن
 تویی همچون هوای ابر و باران
 نمک ندارد شعری که استعاره ندارد
 گفت بنشینم ولیکن نه بلا، بالاست این
 تا از مژه هر ساعت لعل تررت افشانم

۱۷۵. در بیت: «بوی جان از لب خندان قدح می‌شنوم / بشنو ای خواجه اگر زان که مشامی داری»، همه آرایه‌های ادبی زیر به‌جز آرایه ..... به کار رفته است.

سراسری- ۱۳۸۳

- ۱ تشبیه
 ۲ تشخیص
 ۳ استعاره
 ۴ حس‌آمیزی

۱۷۶. در عبارت: «از راه‌ها و بیراهه‌ها، جویبارهای کوچک و بزرگ صفوف مجاهدان، حرکت می‌کنند...»، کدام آرایه ادبی، به کار رفته است؟

سراسری- ۱۳۷۸

- ۱ ایهام
 ۲ تشبیه
 ۳ کنایه
 ۴ مجاز

۱۷۷. کلمه «حیب» در بیت زیر دارای کدام آرایه است؟

سراسری- ۱۳۷۴

«کوری چشم عدو را روی در روی حیب / خاک ره بر فرق اعدا کن کمال این است و بس»

- ۱ تضمین
 ۲ تشبیه
 ۳ جناس
 ۴ ایهام

سراسری- ۱۳۷۷

۱۷۸. در عبارت «شاه سیّارگان به افق مغربی خرامید و جمال جهان‌آرای را به نقاب ظلام بیوشانید» کدام آرایه ادبی به کار نرفته است؟

- ۱ استعاره
 ۲ تشبیه
 ۳ تضمین
 ۴ تشخیص

سراسری- ۱۳۹۰

۱۷۹. آرایه‌های بیت «سیلاب ظلم او در و دیوار می‌کند / خود رسم عدل نیست مگر در جهان برف» کدام است؟

- ۱ تلمیح، تضاد، تشخیص
 ۲ تشبیه، تضاد، تشخیص
 ۳ ایهام تناسب، تلمیح، تشبیه
 ۴ ایهام تناسب، تشبیه، استعاره

سراسری- ۱۳۹۱

۱۸۰. ترتیب قرار گرفتن ابیات به لحاظ داشتن آرایه‌های «جناس، استعاره، ایهام، اغراق، واج‌آرایی» کدام است؟

- الف) عشق بازی و جوانی و شراب لعل فام
 ب) باده گلرنگ تلخ تیز خوشخوار سبک
 ج) ای گلبن جوان بر دولت بخور که من
 د) به جز صبا و شمالم نمی‌شناسد کس
 ه) به یاد یار و دیار آنچنان بگریم زار
 مجلس انس و حریف و همدم و شرب مدام
 نُقلش از لعل نگار و نُقلش از یاقوت خام
 در سایه تو بلبل باغ جهان شدم
 عزیز من که به جز باد نیست دمسازم
 که از جهان ره و رسم سفر براندازم
 ۱ ب، ه، الف، ج، د
 ۲ ب، د، ج، الف، ه
 ۳ ج، ب، الف، د، ه
 ۴ ج، د، الف، ه، ب

۱۸۱. کدام آرایه‌ها در بیت زیر، تماماً موجود است؟

سراسری-۱۳۹۳

تا دیده دید در خم زلفت قرار حسن»

«هستند بی‌قرار چو زلف تو عالمی

۲) ایهام تناسب، مجاز، تضاد، تشبیه، مراعات نظیر

۱) تشخیص، اغراق، مراعات نظیر، کنایه، ایهام تناسب

۴) مجاز، تشبیه، اغراق، جناس، تضاد

۳) تشبیه، کنایه، ایهام تناسب، جناس، تشخیص

۱۸۲. آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

سراسری-۱۳۹۲

گفتار شیرین، بی‌سخن در حالت آرد سنگ را»

«فرهاد شورانگیز اگر در پای سنگی جان بداد

۱) تلمیح، ایهام، حس آمیزی، کنایه ۲) اغراق، جناس، تضاد، تشبیه ۳) تشبیه، حس آمیزی، تلمیح، تشخیص ۴) اغراق، تشخیص، جناس، کنایه

۱۸۳. ترتیب قرار گرفتن ابیات به لحاظ داشتن «تشبیه، متناقض‌نما، ایهام، حس آمیزی و تلمیح» در کدام گزینه درست است؟

سراسری-۱۳۹۳

الف) غمزه و ابروی چون تیر و کمان آفت ماست

ب) از خون چو داغ لاله حصار دل من است

ج) آدمی گر خون بگرید از گرانباری رواست

د) هر که مست است در این میکده هشیارتر است

ه) آتش چگونه دست و گریبان شود به خار

۱) الف، ب، ج، د، ه ۲) ه، د، الف، ب، ج ۳) ه، د، ب، ج، الف ۴) د، ه، الف، ب، ج

۱۸۴. آرایه‌های بیت: «خشت زیر سر و بر تارک هفت اختر پای / دست قدرت نگر و منصب صاحب جاهی» در کدام گزینه تماماً درست است؟

سراسری-۱۳۹۱

۱) استعاره، جناس، کنایه، پارادوکس ۲) استعاره، تضاد، تشبیه، مراعات‌نظیر ۳) تشبیه، جناس، تشخیص، مجاز ۴) تضاد، مراعات‌نظیر، حسن‌تعلیل، مجاز

۱۸۵. آرایه‌های «تشبیه، استعاره، اغراق، تلمیح و پارادوکس» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

سراسری-۱۳۹۲

الف) نیست بی‌اسرار وحدت می پرستی‌های ما

ب) کلاه گوشه اقبال ماست بی‌کلهی

ج) از گوهر ما گرچه خورد چشم جهان آب

د) از صحبت ما فیض توان برد به دامن

ه) به زیر تیغ فشرديم پای خود چندان

۱) د، ج، ه، ب، الف ۲) د، ج، ه، الف، ب ۳) ج، د، ب، الف، ه ۴) ج، د، ه، الف، ب

۱۸۶. ترتیب قرار گرفتن آرایه‌های «استعاره، تلمیح، ایهام، تشبیه، و تناقض» کدام است؟

سراسری-۱۳۹۱

الف) اگر چه مستی عشقم خراب کرد ولی

ب) به کام تا نرساند مرا لبش چون نای

ج) که ای بلندنظر شاهباز سدره‌نشین

د) نشان عهد و وفا نیست در تبسم گل

ه) دل من در هوس روی تو ای مونس جان

۱) د، الف، ج، ه، ب ۲) د، ج، ب، ه، الف ۳) ه، ج، ب، د، الف ۴) ه، ج، د، الف، ب

۱۸۷. آرایه‌های «سرم هنوز چنان مست بوی آن نفس است / که بوی عنبر و گل ره نمی‌برد به مشام» در کدام گزینه «تماماً» درست است؟

سراسری-۱۳۹۱

۱) کنایه، مجاز، حسن‌تعلیل ۲) جناس، کنایه، پارادوکس ۳) کنایه، اسلوب معادله، مجاز ۴) تشبیه، اغراق، اسلوب معادله

سراسری-۱۳۸۹

۱۸۸. در همه ابیات، به جز بیت ..... آرایه «متناقض‌نما» مشهود است.

۱) به هر غمی که رسد از تو خاطر من شاد است

۲) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست

۳) هزار سختی اگر بر من آید آسان است

۴) فغان که داد ز دست ستمگری است مرا

- ۱) همه سباب پریشانی ما جمع آمد
 ۲) جمعیت خاطر ندهد دست، کسی را
 ۳) گویایی سکوت و بی‌تابی درنگ
 ۴) گروهی سر به سر گویای خاموش
- تا ز مجموعه آن زلف پریشان شده‌ایم
 کاشفتگی ز زلف پریشان تو دارد
 غمگین بی‌قراریم و بی‌قرار هیچ
 ولی چون بحر در بر کرده در جوش

- ۱) زلف کافر به رخس راهمون شد ما را / از ره کفر به سر منزل ایمان شده‌ایم (پارادوکس - حس آمیزی)
 ۲) صد صوفی صافی به یکی جرعه کند مست / هر باده که در جام ز مینای تو باشد (اغراق - تشبیه)
 ۳) جز حرف پوچ قسمت زاهد ز عشق نیست / کف باشد از محیط نصیب کناره‌ها (اسلوب معادله - تضاد)
 ۴) در عین گوشه‌گیری بودم چو چشم مست / و اکنون شدم به مستان چون ابروی تو مایل (ایهام تناسب - تشبیه)

- ۱) چون مار زخم خورده دل افتد به پیچ و تاب
 ۲) چون رخ من شده است رنگ زمین
 ۳) جهان چون نی هزاران ناله دارد
 ۴) در وفای عشق تو مشهور خوبانم چو شمع
- هر گره که یاد طرّه پیچان کند تو را
 چون دم من شده است طبع زمان
 که یک نی دید از شکرستانی؟
 شب‌نشین کوی سربازان و رندانم چو شمع

- ۱) استعاره، مجاز، کنایه، تلمیح
 ۲) تشبیه، ایهام، مجاز، حسن تعلیل
 ۳) استعاره، ایهام تناسب، تلمیح، تناقض
 ۴) تشبیه، ایهام، استعاره، ایهام تناسب

- ۱) ایهام، حس آمیزی
 ۲) استعاره، تناقض
 ۳) تشبیه، مراعات نظیر
 ۴) مجاز، اسلوب معادله
- جوش می در جگر خم ز سر بسته بود

- الف) دلم به پیش تو می‌خواست جان فرستاند
 ب) ز میوه گرچه در این بوستان سبکباریم
 ج) مگر ای زلف ز حال دلم آگه شده‌ای
 د) خواهم اندر پایش افتادن چو گوی
- ولی کیوتر جان را نبود قوت بال
 همان چو سرو به آزادی گرفتاریم
 که پراکنده و شوریده و سرگردانی
 و بر به چوگانم زند هیچش مگوی
- ۱) الف، ب، د، ج
 ۲) الف، د، ب، ج
 ۳) ج، د، ب، الف
 ۴) د، ب، الف، ج

- ۱) ای بهشتی رخ طوبی قد خورشید لقا
 ۲) از طاق ابروانت وز تار گیسوانت
 ۳) تو مهر درخشنده و من ذره محتاج
 ۴) گاهی از جلوه شیرین‌روشی مجنونم
- بشنو این بیت خوش از خسرو جاوید لقا
 هم خسته کمانیم هم بسته کمندیم
 تو خانه فروزنده و من خانه به دوشم
 گاهی از خنده شیرین‌منشی فرهادم

- ۱) تشبیه، مجاز، تلمیح، تضاد
 ۲) ایهام، تشبیه، جناس، کنایه
 ۳) کنایه، تشبیه، حس آمیزی، مجاز
 ۴) مجاز، ایهام، مراعات نظیر، حس آمیزی

- ۱) لاله دل در دم جان بخش سحر می‌بندد
غنچه جان پیشکش باد صبا می‌آرد (استعاره، اسلوب معادله)
- ۲) از آن دل بستگی دارد دل ما با سر زلفش
که هر تازی ز گیسویش رگی با جان ما دارد (حسن تعلیل، مراعات نظیر)
- ۳) به روز حشر چو بوی تو بشنود خواجه
ز خاک مست برون افتد و کفن بدرد (حسن آمیزی، مجاز)
- ۴) چنان کاندر پریشانی سرافرازی کند زلفش
توانایی چشم ساحرش در ناتوانی بود (تناقض، استعاره)

- الف) پیش رفتار تو پا برنگرفت از خجلت
سرو سرکش که به ناز از قد و قامت برخاست
- ب) ای نسیم کوی معشوق این چه باد خرم است
تا کجا بودی که جانم تازه می‌گردد به بوی
- ج) پی دیدن خرامش سر کوجه‌ها ستادم
پی جلوه جمالش در خانه‌ها نشستم
- د) چگونه از خط حکم تو سر بگردانم
که من مطیعم و حکم تو پیش بنده مطاع
- ۱) الف، ب، د، ج
۲) ب، الف، ج، د
۳) ب، الف، د، ج
۴) د، ب، ج، الف

- ۱) هر که از مهر تو چون ذره شود سرگردان
دورش از روی چو خورشید درخشان مگذار
- ۲) من که با زلف چو چوگان تو گویی نزنم
بیش از این گوی دلم در خم چوگان مگذار
- ۳) چند چون مرغ کنی سوی گلستان پرواز
راه آمد شد بستان به صبا باز گذار
- ۴) تو که یک ذره نداری خبر از آتش مهر
ذره بی سروپا را به هوا باز گذار

- ۱) استعاره، تشخیص، تلمیح، تضاد
۲) مجاز، جناس تام، تضاد، تلمیح
۳) ایهام، استعاره، جناس تام، پارادوکس
۴) مجاز، ایهام، تشخیص، پارادوکس

- ۱) پیمانۀ حیاتم پر شد فغان که نتوان
پیمان از او گرفتن پیوند از او بریدن (حسن تعلیل - جناس)
- ۲) برخیز تا به پای شود روز رستخیز
وانگه بین شهید غمت در چه حالت است (تلمیح - ایهام)
- ۳) شد چمن انجم از بوی خوشش پنداری
که سمن در بغل و گل به گریبان دارد (جناس - حس آمیزی)
- ۴) اسباب پریشانی جمع است برای من
جمعیّت اگر خواهی زان طره پریشان باش (پارادوکس - مجاز)

- الف) وصل، هجران است اگر دل‌ها ز یکدیگر جداست
هجر باشد وصل اگر دل‌ها به هم پیوسته است
- ب) آبی که زندگانی جاوید می‌دهد
دارد اگر وجود، شراب شبانه است
- ج) نیست پروا عاشقان را از نگاه تلخ یار
دود خشک شمع ریحان تر پروانه است
- د) از تهی مغزی است امید گشاد از ماه عید
ناخن تنها برای پشت سر خاریدن است
- ۱) ج، ب، الف، د
۲) ج، ب، د، الف
۳) د، ب، الف، ج
۴) د، ج، ب، الف

- ۱) چون تو خورشیدی نتابیده است در ایوان حسن
چون تو خورشیدی نتابیده است در ایوان حسن
- ۲) شب فراق که داند که تا سحر چند است
شب فراق که داند که تا سحر چند است
- ۳) سوزن فکرت شکست رشته طاقت گسیخت
سوزن فکرت شکست رشته طاقت گسیخت
- ۴) آشفته سخن چو زلف جانان خوشتر
چون کار جهان بی‌سروسامان خوشتر

- ۱ کار با عشق فتاد، از سرم ای عقل برو
 ۲ عذری بنه اول که تو درویشی و او را
 ۳ مگر که سر بدهم و نه من ز سر نهم
 ۴ مشک با حلقه مویت سر سودا دارد
- چه دهی و سوسه دیدم هنری نیست تو را
 در مملکت حسن سر تاجوری بود
 امید وصل در این ره چو پای بنهادم
 کج خیالی است مگر مشک ختا را سوداست

- الف) چون نباشد عید طفلان صحبت رنگین من؟ می کند مجنون من دست نگارین سنگ را
 ب) از خیال یار دل شد کعبه حاجت مرا نقش شیرین در نظرها ساخت شیرین سنگ را
 ج) غوطه در خون می دهد دل را فروغ داغ عشق می کند خورشید عالمتاب رنگین سنگ را
 د) یک دل افسرده بی داغ از دم گرم نماند در بهار از لاله گردد چهره رنگین سنگ را

- ۱ ب، الف، د، ج
 ۲ ب، د، الف، ج
 ۳ ج، ب، د، الف
 ۴ د، الف، ب، ج

- ۱ سیمرغ کوه قاف حقیقت کنون منم کو عارفی که قول مرا ترجمان کند
 ۲ آن که کام از لب شیرین تو خواهد یابد نیش را بر قدح نوش مقدم دارد
 ۳ دل های مرده زندگی از سر گرفته اند تا چون مسیح با لب جان پرور آمدی
 ۴ خضرسان از چشمه احسان هستی بخش نوش جرعه باقی بنوشد عمر جاویدان کند

- ۱ چون شود یاقوت لؤلؤ پرورت گوهر فشان آب گردد از حیا هر گوهر کانی که هست
 ۲ در قدم های خیال تو به دامن هر دم چشم دریادل من لؤلوی لالا می ریخت
 ۳ حقه یاقوت لؤلؤ پوش گوهر پاش تو رسته لعلم ز چشم دُر نثار انداخته
 ۴ چهره باغ به خونابه فرومی شستم دهن چشمه پر از لؤلوی تر می کردم

- الف) آب صافی شده است خون دلم خون تیره شده است آب سرم
 ب) اکنون سزد نگارا گر حال من پیرسی یادم کنی که این دم دور از تو ناتوانم
 ج) حرف بی جا غافلان را غوطه در خون می دهد مرغ بی هنگام را تیغ اجل گوید جواب
 د) بلبل و طوطی و قمری همه نالان تواند در دبستان تو شیرین سخنی نیست که نیست
 ه) نه ز خامی نقش ها را خام می بندیم ما پرده بر چشم بد ایام می بندیم ما

- ۱ الف، ه، د، ج، ب
 ۲ ب، الف، ج، ه، د
 ۳ ه، ب، د، ج، الف
 ۴ ه، الف، د، ج، ب

- الف) جام شراب مرهم دل های خسته است خورشید مومیایی ماه شکسته است (تشبیه، اسلوب معادله)
 ب) گره گشای دل تنگ نغمه چنگ است سهیل سیب زنخدان شراب گلرنگ است (جناس، تشبیه)
 ج) ای صبا بی مروّت برق تازی واگذار روح بیمار زلیخا همزه پیراهن است (تلمیح، ایهام)
 د) پیش ما دشنام جانان از شکر شیرین تر است روح تلخ بحر از آب گهر شیرین تر است (ایهام تناسب، حس آمیزی)

- ۱ الف، ب
 ۲ الف، د
 ۳ ب، ج
 ۴ ب، د

- ۱) از راه نظر مرغ دلم گشت هواگیر
 ۲) غنیمتی شمر ای شمع، وصل پروانه
 ۳) مرغ دل باز هوادار کمان ابرویی است
 ۴) کسی به وصل تو چون شمع یافت پروانه
- ای دیده نگه کن که به دام که درافتاد
 که این معامله تا صبحدم نخواهد ماند
 ای کبوتر نگران باش که شاهین آمد
 که زیر تیغ تو هر دم سری دگر دارد

۲۱۱. آرایه‌های ادبی بیت زیر، در کدام گزینه درست آمده است؟

«به روز تیره ما صبح، شگر خنده‌ها دارد نمی‌داند که این شادی دم دیگر نمی‌ماند»

- ۱) مجاز، استعاره، تضاد، تشخیص
 ۲) تشخیص، تشبیه، حس آمیزی، ایهام
 ۳) پارادوکس، ایهام تناسب، مجاز، حس آمیزی
 ۴) تشبیه، حس آمیزی، پارادوکس، استعاره

۲۱۲. آرایه‌های مقابل همهٔ ابیات «کاملاً» درست است؛ به جز:

- ۱) چه سان مژگان خونین گریه ما را نگه‌دارد
 ۲) پهلو به حیات ابدی می‌زند آن زلف
 ۳) عزیز قدردانی نیست در مصر سخن‌سنجی
 ۴) اگر چه تخم طمع زردرویی آرد بار
- کجا مرجان به زور پنجه دریا را نگه‌دارد؟ (اسلوب معادله، ایهام)
 این است سوادى که به اصل است مطابق (ایهام تناسب، کنایه)
 ندارد ورنه جنسی غیر یوسف کاروان ما (ایهام، استعاره)
 زکات رنگ به گلشن دهد گدای قدح (مجاز، تشبیه)

۲۱۳. آرایه‌های «تشبیه، مجاز، حسن تعلیل و ایهام» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟

- الف) به قامت خوش خوبان نگاه می‌کردم
 ب) اگر جمال تو با عاشقان کرشمه نکرد
 ج) دو اسبه پیک نظر می‌دوانم از چپ و راست
 د) به غمزه گر نربودی دل همه عالم
- لباس حسن تو دیدم به قد هر یک راست
 ز بهر چه شر و آشوب از جهان برخاست
 به جستجوی نگاری که نور دیدهٔ ماست
 ز عشق تو دل جمله جهان چرا شیدا است
- ۱) الف، د، ب، ج
 ۲) الف، ج، د، ب
 ۳) ج، د، ب، الف
 ۴) ج، ب، د، الف

۲۱۴. آرایه‌های مقابل همهٔ ابیات تماماً درست است؛ به جز .....

- ۱) راستی را بندهٔ شمشاد بالای توام
 ۲) دیدی که غمت به خون من می‌کوشد
 ۳) مهر رخسار تو در جان من شوریده دل
 ۴) گر زان که نرنجیده‌ای از ما به خطایی
- ورنه من آزادم از هر سرو بستانی که هست (استعاره، ایهام)
 تو نیز به کشتنم میان در بستی (مجاز، کنایه)
 همچو ماه چارده درکنج ویران تافته است (تشبیه، ایهام)
 چین در خم ابروی تو ای ترک ختا چیست؟ (حسن تعلیل، جناس)

۲۱۵. آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

«زمهر روی او عمری است تا دم می‌زنی «سلمان» به مهرش صادقی چون صبح از آن مشهور آفاقی»

- ۱) ایهام، استعاره، حس آمیزی، کنایه
 ۲) ایهام، تشبیه، ایهام تناسب، مجاز
 ۳) حسن تعلیل، ایهام، ایهام تناسب، حس آمیزی
 ۴) حسن تعلیل، استعاره، ایهام تناسب، جناس ناقص

۲۱۶. در بیت زیر، «چند ایهام تناسب و چند جناس» وجود دارد؟

«می‌ساختم چو بربط و می‌سوختم چو عود زیرا که چارهٔ دل من سوز و ساز بود»

- ۱) دو - دو
 ۲) سه - سه
 ۳) یک - دو
 ۴) دو - سه

۲۱۷. تعداد تشبیهات کدام بیت بیشتر است؟

- ۱) واله و شیدا است دائم همچو بلبل در قفس
 ۲) بمال بر لب خونخوار حرص، خاک قناعت
 ۳) چون سنگ سرمه، خاکش پیرایهٔ نظر هاست
 ۴) به هر شورش مده چون موج از کف دامن دریا
- طوطی طبعم ز عشق شکر و بادام دوست
 وگر نه تشنگی افزاست آب شور تمنا
 چشمی که یک نظر دید آن چشم سرمه‌سا را
 که باشد عقد گوهر خوشه‌ای از خرمن دریا

۲۱۸. در کدام بیت همه آرایه‌های «تشبیه، استعاره، جناس» به کار رفته است؟

- ۱) حافظ در این کمد سر سرکشان بسی است
 ۲) در چین زلفش ای دل مسکین چگونه‌ای؟
 ۳) صحن سرای دیده بشستم، ولی چه سود؟
 ۴) چون پیاله، دلم از توبه که کردم، بشکست
- سودای کج میز، که نباشد مجال تو
 کآشفته گفت باد صبا شرح حال تو
 کاین گوشه، نیست در خور خیل خیال تو
 همچو لاله، جگرم بی می و خم خانه بسوخت

سراسری- ۱۳۹۹

۲۱۹. آرایه‌های مقابل ابیات در همه گزینه‌ها تماماً درست است؛ به جز:

- ۱) نازنین تر می‌شوی هر روز از روز دگر
 ۲) باغبان همچو نسیم ز در خویش مران
 ۳) در غبار خاطر مجنون حصارى گشته است
 ۴) پرده‌های دیده‌اش پیراهن یوسف شود
- ناز چندانى که می‌ریزد ز سر تا پای تو (حسن تعلیل، واج آرایی)
 کآب گلزار تو از اشک چو گلنار من است (ایهام، کنایه)
 دیده آهو ز شرم نرگس شهلای تو (استعاره، تشبیه)
 هر که یک شب را به روز آورد در سودای تو (تلمیح، ایهام تناسب)

سراسری- ۱۳۹۹

۲۲۰. آرایه‌های «تشبیه، استعاره، حس آمیزی و ایهام تناسب» به ترتیب، در کدام ابیات آمده است؟ (با تغییر)

- الف) چون شبنم است بستر و بالین من ز گل
 ب) ناله نی راست صد تنگ شکر در آستین
 ج) چرا از دست می‌رفتم چرا بیمار می‌بودم؟
 د) کجا تاب نگاه گرم دارد سایه پروردی
- در خارزار از نظر پاک‌بین خویش
 بندبندش گر پر از شکر نباشد گو مباش
 اگر می‌بود بر بالین من سیب زخندانش
 که گردد آفتابی چهره از گلگشت مهتابش
- ۱) الف، د، ج
 ۲) ب، د، ج، الف
 ۳) ج، الف، ب، د
 ۴) الف، ج، د، ب

۲۲۱. در کدام گزینه ترتیب ابیات با در نظر گرفتن آرایه‌های «تناقض، اغراق، مجاز، لف و نشر و ایهام» درست است؟

خارج از کشور- ۱۳۹۹

- الف) ما را ز خیال تو چه پروای شراب است
 ب) پرتو روی چو ماه تو در آن زلف سیاه
 ج) تا نینداری که سلمان را نظر بر شاهد است
 د) چنان کاندلر پریشانی سرافرازی کند زلفش
 ه) سیل سرشکم را کجا مژگان تواند بست ره
- خم گو سر خود گیر که خم خانه خراب است
 راستی را چه شب تیره و خوش مهتابی است
 مست جام عشق را با شاهد رعنا چه کرد
 توانایی چشم ساحرش در ناتوانی بود
 با خار و خس کی می‌توان بستن ره سیلاب را
- ۱) الف، ج، ب، ه د
 ۲) الف، ه، ج، ب، د
 ۳) د، ه، ج، الف، ب
 ۴) د، ه، ج، ب، الف

خارج از کشور- ۱۳۹۹

۲۲۲. در همه ابیات، هر دو آرایه تشبیه و استعاره وجود دارد؛ به جز:

- ۱) دفتر گل را به آب چشم خواهد پاک شست
 ۲) هر خسی قیمت نداند ناله شب‌خیز را
 ۳) خامشی دریا و گفت و گو خس و خاشاک اوست
 ۴) شوکت شاهی سبک سنگ است در میزان عدل
- گر ببیند بلبل آن رخسار شبنم‌خیز را
 خسروی باید که داند قدر این شب‌خیز را
 پاک کن از خار و خس این بحر گوهرخیز را
 عشق می‌گیرد به خون کوهکن پرویز را

خارج از کشور- ۱۳۹۹

۲۲۳. آرایه‌های بیت زیر کدامند؟

- «روشن گردد اگر خال و خطش را بینی»
 ۱) تشبیه، تضاد، مجاز، استعاره
 ۲) حسن تعلیل، استعاره، ایهام، پارادوکس
 ۳) استعاره، لف و نشر، مجاز، تضاد
 ۴) تشبیه، لف و نشر، ایهام تناسب، پارادوکس

خارج از کشور- ۱۳۹۹

۲۲۴. کدام دو واژه در بیت زیر، «ایهام» دارند؟

«از نواهای مخالف می‌شکند آزار خلق

- ۱) نوا، ساز
 ۲) آهنگ، نوا
 ۳) نوا، مخالف
 ۴) ساز، آهنگ

خارج از کشور- ۱۳۹۹

۲۲۵. آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

- «می‌کند خنده خونین به ته پوست نهان»
 ۱) تناقض، اغراق، مجاز، استعاره
 ۲) کنایه، استعاره، تشخیص، حسن تعلیل
 ۳) اغراق، تشخیص، تشبیه، ایهام تناسب
 ۴) استعاره، جناس، مجاز، حسن تعلیل

۲۲۶. آرایهٔ «تشبیه» در کدام بیت، بیشتر یافت می‌شود؟

- ۱) سرسبز گشت باغ رخت از بهار خط
  - ۲) روی تو در آیینۀ جان عکس بینداخت
  - ۳) میوهٔ عیش بسی چیدم از آن نخل مراد
  - ۴) حلقةٔ دام نجات است خم طرّهٔ دوست
- یعنی فزود مهر دلم از نگاه تو
تا تختهٔ تن پاک بگشت از همه رنگم
کی دهد باغ محبت ثمری بهتر از این
وای بر حالت مرغی که در این دام نبود

۲۲۷. آرایه‌های مقابل همهٔ ابیات تماماً درست است؛ به‌جز:

- ۱) اگر سنجی به میزان وفا کوه غم ما را
  - ۲) بهار عمر خواه ای دل، وگرنه این چمن هر سال
  - ۳) در آن دل از هلاک عشقبازان غم کجا ماند؟
  - ۴) مسلسل چون شود امواج، می‌پاشد ز هم کشتی
- تو را در پلهٔ انصاف، سنگ کم کجا ماند؟ (اغراق، جناس)
چو نسیرین صد گل آرد بار و چون بلبل هزار آرد (ایهام تناسب، استعاره)
گره در خاطر خورشید از شبنم کجا ماند؟ (واج آرایه، استعاره)
به حال خویش دل در زلف خم در خم کجا ماند؟ (اسلوب معادله، ایهام)

۱. گزینه ۴ جناس همسان: دو واژه شیرین در مصراع اول: نام معشوقه فرهاد، مصراع دوم: عزیز و گرامی حس آمیزی: جان شیرین

ایهام: شیرین: ۱- خانم شیرین ۲- مزه شیرین

۲. گزینه ۳ (سایه بر سر داشتن) کنایه است از مورد حمایت قرار گرفتن. / (سرو) استعاره است از معشوق / واژه‌های بالا (= قامت و برزو بالا) و بالا (متضاد پایین) جناس همسان دارند. / و این که سایه قامت معشوق را همانند رحمتی از عالم علوی دانسته تشبیه را نشان داده است.

۳. گزینه ۳ در سایر گزینه‌ها: «نگیرد» و «نمیرد» - «سر» و «زر» - «فرو» و «نکو» - «آرد» و «دارد» سجع اند.

۴. گزینه ۲ گل از خار بر آوردن - خار از پا در آوردن - پا از گل در آوردن

۵. گزینه ۲ در گزینه «۱»، «در گدایی، گنج سلطانی به دست داشتن» و در گزینه «۳»، «کساد بودن رونق بازار» متناقض نمایی دارد. در گزینه «۴»، با شیوه‌ای که در نوشتن مصرع نخست به کار بسته شده یعنی کاما یا درنگ نمایی که پس از واژه مجموع آمده، paradox را نمایان می‌سازد هر چند این مصرع می‌باید به صورت «با سر زلف تو مجموع پریشانی دل» نوشته شود. لیک در گزینه «۲»، paradox دیده نمی‌شود. کم شدن رواج گریه پارادوکس نیست. گزینه «۴» پارادوکس دارد، زیرا که در آنجا گفته شده: تمامی رنج‌های پریشانی دلم را اکنون در کنار زلف تو هستم باز می‌گویم.

۶. گزینه ۱ صدای سایش بال‌هایش تنها سخنی است که سکوت ابدی کویر را نشان می‌دهد.

شاعر ادعا می‌کند که صدا، سکوت را نشان می‌دهد.

۷. گزینه ۱ «چاشنی گرفتن» کنایه است از لذیذ شدن، / حس آمیزی: خنده‌های شور (شنوایی و چشایی) / مراعات نظیر: نمک، لذیذ، کباب، چاشنی

۸. گزینه ۲ حس آمیزی: شیرینی در مورد گفتار، آمیختگی هر دو حس چشایی و شنوایی را نشان می‌دهد. تناقض: شهد و نمک بودن با هم در مورد «شور»

۹. گزینه ۳ جناس همسان: دوش (در آغاز بیت: دیشب/در آخر بیت: کتف): تشبیه: سیلاب غم (غم، به سیلاب مانند شده است).

۱۰. گزینه ۴ آرایه‌های بیت:

تشبیه: سپهر دیده (تشبیه دیده به سپهر)، دود آه (تشبیه آه به دود) / مراعات نظیر یا تناسب: ابری و باران، سپهر و ابر / استعاره: باران (استعاره از اشک).

۱۱. گزینه ۴ تلمیح: اشاره به فرمانروایی جمشید، کنایه: به زیرنگین کشیدن (مطیع کردن)، تشبیه: خاتم‌لعل

۱۲. گزینه ۲ در گزینه‌های «ج» و «ه»، تناقض لغوی کاملاً آشکار است: «جمع و پریشان بودن» و «عین درمان بودن درد» در گزینه الف نیز چون شاعر می‌گوید: در برابر تو بنده‌ام و در برابر دیگران شاه و سزور؛ بنابراین بنده و سزور بودن یک شخص، نوعی تناقض است. در گزینه «و»، چون مقایسه «خاک میکده» و «آب حیوان» مطرح شده است و خوشتر بودن یکی بر دیگری خاطر نشان شده است - نه این که یک چیز، دو حالت متضاد داشته باشد - تناقض نیست.

۱۳. گزینه ۳ گزینه «۱» فرورفتن در کاری: عمیقاً به آن مشغول بودن؛ چهره به خاک ساییدن: عبادت کردن / گزینه «۲» آستین بر چهره گرفتن: شرمندگی، روی در چیزی کشیدن: پنهان شدن در آن / گزینه «۴» به خاک افتادن: شهید شدن، کشته شدن

۱۴. گزینه ۴ تشخیص و استعاره - گل (به دلیل جامه دریدن و آمدن). ایهام به خاطر واژه «بو» که هر دو معنا را پذیرفته است: ۱- شمیم، بوی ۲- آرزو «جامه دران بودن گل، کنایه از شکفتگی و باز شدن گلبرگ‌های گل است.

اما تحلیل گزینه ۱: بیت ایهام ندارد. بال و پر گل: استعاره و تشخیص. / «بال و پر دادن به کسی» کنایه از اهمیت دادن و توجه کردن، فرصت شکوفایی به کسی دادن

۱۵. گزینه ۲ از آن‌جا که آرایه‌های بیت و انتخاب گزینه صحیح، به شدت محل اختلاف بوده است، شرح و بررسی آرایه‌ها ضروری به نظر می‌رسد. تلمیح: اشاره به داستان شیرین و فرهاد (با توجه به واژه‌های بیستون، شیرین، کوه‌کن)

کنایه: «شور در سر افتادن» کنایه از «اشتیاق و آرزوی چیزی، کسی یا کاری را داشتن»

ایهام تناسب: «شیرین» که در بیت به معنی «معشوقه فرهاد» به کار رفته است، در معنی دیگر خود (مزه شیرین) با «شور» ایهام تناسب دارد.

تضاد: «نه ... است» (نیست) در مصراع اول با «است» در مصراع دوم تضاد دارد.

لازم است بدانیم ترکیب اضافی «شور شیرین» به معنی «شوق وصال شیرین خانم»، به هیچ وجه دارای آرایه پارادوکس نیست، چرا که دو واژه در معنی حقیقی خود به کار نرفته‌اند. در متناقض نمایی، دو مفهوم متضاد، طوری به هم ربط داده می‌شوند که ارتباطشان برخلاف عقل و منطق باشد، مانند «آب شور شیرین» به نظر می‌رسد بسیاری از داوطلبان عزیز تضاد ظریف موجود میان فعل‌ها را در نیافته و به دنبال یافتن تضاد و تناقض (پارادوکس) میان «شور» و «شیرین» به خطا رفته‌اند.

۱۶. گزینه ۴ «سرد بودن آتش» امری خلاف عقل و منطق است.

۱۷. گزینه ۱ تشبیه: باران اشک، اشک به باران تشبیه شده است / استعاره: ابر، استعاره از دل و آتش استعاره از اندوه / کنایه: باران اشک روان داشتن و سوختن» هر دو کنایه از اندوه‌اند.

۱۸. گزینه ۲ این که «صبا» مورد خطاب واقع شده است، استعاره مکنیه از نوع تشخیص است؛ یعنی گوینده در ذهن خود صبا را همانند انسان دانسته است / «رمیدن» و «رام گردیدن» کنایه از «نافرمانی» و «سرسپردگی» است.

۱۹. گزینه ۳ در این گزینه «زاد» و «زاد» معنای یکسان دارند و بر این بنیاد تکرار گردیده اند.

۲۰. گزینه ۴ تشبیه نبات به بنات، مکاشفت به بحر، زمین به مهد، مژگان به تیر

۲۱. گزینه ۲ دم: مجاز از سخن / دم زدن: کنایه از سخن گفتن، ادعا کردن / اشاره به دم مسیحایی: تلمیح / دوراندیش: ایهام: (۱) نگاه به دور کردن (۲) آینده‌نگری و دوراندیشی

۲۲. گزینه ۲ تناقض: «بی هنری‌های هنر» متناقض نما

۲۳. گزینه ۴ «انگشت سودن» کنایه است. «گوهر جان» تشبیه اضافه تشبیهی است. مراعات نظیر: «گوهر، صدف»، «انگشت، دست»، «تن»

۲۴. گزینه ۴ ایهام تناسب «د»: چنگ به معنای ساز است اما در معنای دیگر با دست مراعات النظیر دارد.

حسن تعلیل «ج»: مصرع دوم علتی است برای آن چه در مصرع نخست می‌گوید: از آن روی، دلش با چشم تر یک رنگ است که «پای اشک خونین در میان است» اغراق «الف»: شمعی که سر بر عرش رسانیده.

حس آمیزی «ه»: از صدای سخن عشق ندیدم (آمیختن دو حس شنوایی و بینایی).

تناقض «ب»: کشت امیدم ز آب سوخت.

۲۵. گزینۀ ۳ گزینۀ یاد شده تشبیه ندارد. «بُردن غبار توسط باد» تشخیص ندارد.

اما بررسی دیگر گزینه‌ها:

گزینه (۱) سوز و ساز: جناس ناهمسان / ساز عشق: اضافه تشبیهی (تشبیه بلیغ اضافی)

گزینه (۲) دام و دم: جناس ناهمسان / دم: مجازاً سخن و نفس

گزینه (۴) ساکنِ روان: پارادوکس / ساکن شدن روان: کنایه

۲۶. گزینۀ ۱ زیرا در این گزینه، سه تضاد دیده می‌شود: پرسش ≠ جواب، زیر ≠ بالا، شیرین ≠ تلخ

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲)، دو تضاد (درد ≠ درمان، زخم ≠ مرهم)

گزینه (۳)، نیز دو تضاد (وصل ≠ جدایی، شیرین ≠ زهر)

گزینه (۴)، یک تضاد (هستی ≠ مرگ)

۲۷. گزینۀ ۴ در گزینۀ «۱، زم (از مصدر زدن) و زنم (زن هستم) جناس همسان دارند و از دیگر سوی، حاکم (= ۱. فرمان روا، ۲. حکم کننده) ایهام ساز است.

در گزینۀ «۲»، «دیده بخت» استعاره است (استعارۀ مکنیه از نوع تشخیص) و «می گم - می گم» جناس ناهمسان حرکتی.

در گزینۀ «۳» شهر مجازاً یعنی مردم شهر، و واژه‌های «تیغ برکشیدن و سپر افکندن» تضاد دارند.

در گزینۀ «۴» اغراق: در فراوانی اشک عاشق - در بیت حسن تعلیل وجود ندارد.

۲۸. گزینۀ ۱ جناس همسان: باقی (جاودان) و باقی (باقیمانده). / تضاد: هست و نیست. / تشبیه: انسان به دل تشبیه شده است.

۲۹. گزینۀ ۱ مژگان به خنجر و ابرو به کمان تشبیه شده است / کنایه: مفهوم هر دو مصرع / مراعات نظیر: خنجر و کمند / استعارۀ مکنیه و تشخیص: رخ ماه، سر خورشید.

۳۰. گزینۀ ۲ سایر گزینه‌ها، متناقض‌نماها به ترتیب: «چشم خوش‌بیمار»، «در آغاز پایان بودن» و «عهد سخت سست» دارند.

۳۱. گزینۀ ۱ بررسی سایر گزینه‌ها: گزینۀ ۲: راحتی در ترک راحتی است ← پارادوکس / گزینۀ ۳: دوست دشمن جان باشد ← پارادوکس / گزینۀ ۴: این که همیشه با من و همیشه گریزان از

من است ← پارادوکس

۳۲. گزینۀ ۲ دامن کسی را به دست آوردن: کنایه از متوسل شدن به او. به او پیوستن / دست و دوست: جناس ناهمسان/اهرم: استعاره از افراد بدنهاد، همنشین بد / دوست و دشمن، یزدان و

اهرم: تضاد

۳۳. گزینۀ ۳ در گزینۀ ۱: «مار وخار» و «نیش ≠ نوش» / در گزینۀ ۲: «بس و کس» و «کس ≠ هیچ کس» و «نماند ≠ ماند» / در گزینۀ ۴: «باغ و داغ» و «جفا ≠ وفا» / در گزینۀ ۳ جناس

وجود دارد (علل/خلل): ولی تضاد وجود ندارد.

۳۴. گزینۀ ۲ تشبیه: چشمه خورشید (اضافۀ تشبیهی) / استعاره: ذره و خورشید استعاره از ذات الهی یا معشوق / حسن تعلیل: علّت خواهان خورشید شدن، داشتن همت عالی دانسته شده است /

نغمۀ حروف یا واج آرای با تکرار واج «ش» به گوش می رسد / تشخیص: بلند همتی ذره

۳۵. گزینۀ ۴ جناس همسان: بار(میوه) و بار (سنگینی)، جناس ناهمسان: «بار» با «باد» / تشبیه: برق بلا / پارادوکس: بی برگی برگ، روزی بودن برق بلا

۳۶. گزینۀ ۳ حس آیزی ها: بیت ۱: سلام خشک (شنوایی - لامسه)، بیت ۲: تلخ شنیدن (چشایی - شنوایی)، بیت ۴: بوی محبت شنیدن (بوایی - شنوایی)

۳۷. گزینۀ ۲ استعاره: نرگس (چشم) و لاله (چهره) / کنایه: داغ نهادن بر چیزی / مراعات نظیر: نرگس، چمن، لاله، یاسمن

۳۸. گزینۀ ۱ ایهام ← هـ (قلب: ۱- دل ۲- دروغ، ناراست)

تلمیح ← الف (اشاره به داستان حضرت یوسف)

جناس ← ج (بال و بالا جناس ناقص افزایشی دارند)

حسن تعلیل ← ب (علت به خود پیچیدن نامه ننگ داشتن از گفتن سخنان دانسته شده است (دلیل غیرواقعی)

کنایه ← د (دویدن از پی چیزی)

۳۹. گزینۀ ۴ تشبیه: اضافه تشبیهی صبا به هدهد / صبا و سیا: جناس ناهمسان / تلمیح به داستان سلیمان و بلقیس (ملکه سرزمین سبا)

۴۰. گزینۀ ۲ زردروی شدن: کنایه از ضعف و بیماری / چشم روز: استعاره و تشخیص

۴۱. گزینۀ ۱ این که درد مایه درمان باشد پارادوکس دارد.

۴۲. گزینۀ ۳ کنایه: چشم داشتن از چیزی / جناس: چشم و چشمه، لب و لب / استعاره و تشخیص: «لب لعل تو» چون از آن انتظار دارد / تشبیه لب لعل

۴۳. گزینۀ ۲ رندان پارسا «تناقض» دارد. رند یعنی لابلایی و زیرک، در ترکیب «رند پارسا» دو مفهوم متناقض طوری کنارهم قرار گرفته‌اند که قابل جمع کردن نیستند.

۴۴. گزینۀ ۳ در اضافه استعاری یکی از اجزاء، لوازم یا اندام «مشبه به»، محذوف به مشبّه نسبت داده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عطر الهام: اضافه استعاری

گزینه «۲»: دست... مرگ: اضافه استعاری

گزینه «۴»: پرندۀ بی خیال و سایه پرواز: اضافه استعاری

۴۵. گزینۀ ۲ استعاره: نرگس استعاره از چشم / هم چنین نسبت دادن بی خبری به چشم، تشخیص و به تبع آن، استعاره به شمار می رود.

تشبیه: طاق: مشبّه به: ابرو: مشبّه

تناسب (مراعات نظیر): طاق، محراب (مجموعه سازه‌های موجود در مسجد)

تشخیص: بیت «ه»: مخاطب واقع شدن قلم نشان دهنده آرایه تشخیص (جان بخشی) است. همچنین اینکه قلم بتواند در تهران غلغل (هیاهو) به پا کند و از شرع قرآن حمایت کند، تشخیص به شمار می‌رود.

ایهام: بیت «ج»: نگران: ۱- پریشان و مضطرب ۲- نگرنده، نگاه‌کننده

متناقض‌نما: بیت «د»: این که آزادی موجب گرفتاری شاعر شده است و این شاعر آزادی را بند گرفتاری قلمداد می‌کند، بیانی متناقض است.

حس آمیزی: بیت «ب»: جواب تلخ (آمیزش دو حس شنوایی و چشایی)

۴۷. گزینه ۴ تشبیه: مزرع سبز فلک، داسِ مه نو / استعاره: کشته (= اعمال) / تلمیح: اشاره است به حدیث «الدُّنْيَا مَرْعَاةُ الْآخِرَةِ» / مراعات‌نظیر: مزرع سبز، داس، درو، کشته

۴۸. گزینه ۲ تشبیه: عرضگه عشق و رزمگه زلف

«سپهر انداختن، کنایه از تسلیم شدن

استعاره: فتنه و گردون

مراعات‌نظیر: سپه، با رزمگه و سپر.

۴۹. گزینه ۲ کنایه: بر در خانه بودن / جناس ناهمسان: مه و من، بر و در / تکرار: من / استعاره: مه و مشتری هر دو استعاره اند از معشوق.

۵۰. گزینه ۴ «لعل، در گزینه ۲ / «دُرّ» و «گریبان چشم» در گزینه ۱ / «لعل، قند و دُرّ» در گزینه ۳ / «گهر، حقه لعل، شکر، مروارید» در گزینه ۴

۵۱. گزینه ۲ کنایه همراه با اغراق: اشک گلگون از سر گذشتن / گل مجازاً گل سرخ / تشبیه: بُستان عشق. (عشق: مشبه؛ بُستان: مشبه‌به)

۵۲. گزینه ۳ آرایه تلمیح وجود ندارد.

تشخیص و استعاره هواداری باد صبا و دریدن پیراهن غنچه / کنایه: پیراهن دریدن، و «از خود برون شدن».

۵۳. گزینه ۳ تشبیه: خون به نafe / جناس: خون و چون / کنایه: «خون در دل افتادن»: کنایه از ناراحت و دلگیر بودن / مراعات‌نظیر: نafe و خون و مشکین؛ خون و دل و جگر

۵۴. گزینه ۳ دندان به دندان خاییدن کنایه از عصبانیت و کبابه‌ی چیزی کشیدن کنایه از ادعای چیزی داشتن یا خواستار چیزی بودن است.

۵۵. گزینه ۳ در گزینه ۱ «ار بودن فخر، در گزینه ۲» زهر داشتن شکر، در گزینه ۴ «خمار بودن عیش، متناقض هستند.

۵۶. گزینه ۱ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «رنگینی گفتار / گزینه ۳: «شیرینی سخن / گزینه ۴: «ندیدن بو.

۵۷. گزینه ۴ در گزینه‌های دیگر «داد[عدل]» و «داد[دادن، دهش]» و «باری» و «باری»، جناس همسان دارند.

۵۸. گزینه ۲ در «تلخ نشستن»، «نرم سخن گفتن» و «شنیدن تلخی» حس آمیزی را می‌توان دید.

۵۹. گزینه ۱ چو گل گوش فکندیم: تشبیه، گوش: مجاز، راه به جایی بردن: کنایه، راه بردن حرف: استعاره مکنیه

۶۰. گزینه ۴ «اکسیر عشق» اضافه تشبیهی است. / «روی سرخ، کنایه است از شادابی و سرزندگی، «روی زرد شدن» کنایه است از درک سختی‌های راه عشق (از نگاه آنان که عشق را نمی‌شناسند،

کنایه از لاغر و تکیده شدن) / «زر شدن» کنایه است از ارجمند شدن / مس استعاره مصرحه از وجود بی‌ارزش شاعر است. / بین واژگان «زرد» و «زر»، جناس ناهمسان دیده می‌شود.

۶۱. گزینه ۱ در گزینه‌های دیگر، به «صبح»، «باد صبا» و «هوا» شخصیت انسانی بخشیده شده است.

۶۲. گزینه ۳ تشبیه (مشبه: ت، مشبه به: شمع، ادات تشبیه: چون) / مراعات نظیر بین واژگان «شمع، موم و بسوزد» و واژگان «موم و سنگ» / «موم» و «سنگ» تضاد دارند.

۶۳. گزینه ۳ گلستان، در دو معنی پذیرفتنی است: ۱- اثر سعدی ۲- باغ گل

۶۴. گزینه ۲ در سایر گزینه‌ها مراعات نظیر وجود ندارد.

واژه‌های «خشت، بام و سنگ» و «تیغ، تیر و خدنگ» مراعات نظیرند.

۶۵. گزینه ۲ در گزینه ۲ آمیختگی دو حس شنوایی و چشایی دیده می‌شود.

۶۶. گزینه ۲ «کشتی عشق»، تشبیه است، «لنگر گرفتن»، کنایه است و «کشتی» و «لنگر» و «کنار» مراعات نظیر هستند.

۶۷. گزینه ۳ «پری» در مصرع نخست، فعل مضارع است و از مصدر «پریدن»؛ ولی در مصراع دوم اسم است و به معنی «موجود افسانه‌ای».

۶۸. گزینه ۴ واژه‌ی «داغ، ایهام دارد؛ زیرا دو معنا از آن دریافت می‌شود: ۱- گرم ۲- زخم (زخم ناشی از شیء گداخته با پوست)

۶۹. گزینه ۱ یاد و شاد جناس ناهمسان دارند.

۷۰. گزینه ۲ «سرو، استعاره از قامت معشوق است.

۷۱. گزینه ۱ جناس: کرد و گرد (جناس ناهمسان) / کنایه: مصرع دوم (گرد برخاستن) کنایه از ازدحام جمعیت و حرکت کردن است.

۷۲. گزینه ۴ گوش مجازاً یعنی شنونده، زبان مجازاً یعنی گوینده و صدا مجازاً یعنی سخن و گفتار.

۷۳. گزینه ۳ فرعونیان: صهیونیست‌ها / موسی: امام خمینی (ره) / نیل: خطرها و دشواری‌های مسیر

۷۴. گزینه ۴ ایهام: اوقتا ۱- اوقتا ۲- حقیر و ناچیز

* واژه مهر ایهام تناسب دارد: ۱- محبت که قابل قبول است. ۲- آفتاب که قابل قبول نیست ولی با «عیوق» تناسب دارد.

۷۵. گزینه ۱ دو واژه «جولان»: نخست در معنی تپه‌های جولان، بین سوریه و اسرائیل و جولان دوم، سرعت، حرکت سریع

۷۶. گزینه ۳ حقیقت، این است که در درستی این تست جای بحث است زیرا وجود چهار استعاره، قطعی است: فرعونیان و قبطیان: صهیونیست‌ها - موسی: امام خمینی - نیل: موانع و مشکلات

مسیر اما «وادی» اگر هم به جای «وادی ایمن» آمده باشد، مجاز است نه استعاره. بنابراین ما با اغلب احتمال گزینه‌ی یک را برگزیدیم.

۷۷. گزینه ۳ جناس‌های ناهمسان در گزینه ۱: گور و شور / گزینه ۲: این و زین / گزینه ۴: گبر و ببر

۷۸. گزینه ۴ در گزینه‌های دیگر، «گُبر-بَبر»، «گور-شور» و «سخت-بخت»، جناس ناقص اختلافی دارند؛ اما «بخت»، تکواژی است در واژه‌ی مرکب «نیک‌بخت»، و بر پایه‌ی تعریف کتاب ادبیات فارسی ۳، جناس، آوردن کلمه‌هایی است- نه تکواژهایی- با جنس ظاهری یکسان یا همسان و معنای متفاوت، برای همین از دیدگاه کتاب درسی، جناس دانستن تکواژهای سخت و بخت چندان درست نمی‌نماید.

۷۹. گزینه ۲ در گزینه‌های دیگر، «بوی: ۱- آرزو ۲- رایحه»، «گلستان: ۱- جایی که گل فراوان است ۲- کتاب سعدی» و «برآید: ۱- طلوع کند ۲- بتواند، ایهام دارند.

۸۰. گزینه ۲ در بیت سؤال واژه شیرین جناس همسان دارد. شیرین اول: خانم شیرین، شیرین دوم: خوش و عزیز

۸۱. گزینه ۳ ایهام: بوی ← ۱- آرزو ۲- بو (رایحه)

۸۲. گزینه ۲ یزدان و اهریمن، آشکارا تضاد دارند.

۸۳. گزینه ۲ مستور و دستور جناس ناهمسان‌اند.

در گزینه ۱، ظن و من جناس ندارند؛ زیرا ظن مشدد است و از دو «ن» تشکیل شده است.

۸۴. گزینه ۲ «شیخ همیشه شاب» و «پیرترین و جوان‌ترین شاعر» تناقض هستند.

۸۵. گزینه ۳ «کوشی» و «پوشی» در گزینه ۳ جناس ناهمسان‌ند.

۸۶. گزینه ۲ واج آرایبی: تکرار صامت / س /

۸۷. گزینه ۱ بیرون مثل ترس، تیر و سرد و قهوه خانه مثل شرم، گرم و روشن است.

۸۸. گزینه ۴ «مست» و «دست» جناس ناهمسان دارند.

۸۹. گزینه ۳ دولت فقر: تناقض است.

۹۰. گزینه ۴ «طین صدای سکوت»، تناقض دارد.

۹۱. گزینه ۳ «دست دراز کردن» کنایه است.

۹۲. گزینه ۲ این بیت به امام حسین (ع) و رخداد کربلا تلمیح دارد. / «علم کردن» کنایه از «مشهور کردن» است. / جناس واژه‌های «عَلَم و عالم»؛ «که: چه کسی» و «که: حرف ربط».

۹۳. گزینه ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: برآید ۱- ممکن شود. ۲- طلوع کند.

گزینه ۲: عهد دوم ۱- روزگار ۲- پیمان

گزینه ۳: گلستان ۱- گلزار ۲- نام کتاب

۹۴. گزینه ۲ جناس: بنات و نبات / تشبیه: «دایه ابر»، «فَراش باد»، «بنات نبات» و «مهد زمین» / سجع: پیرورد و بگسترد

۹۵. گزینه ۳ تیغ بارد: استعاره مکنیه؛ جان را مانند سپرکن: تشبیه

هامون: استعاره از فلسطین؛ هامون اگر مانند دریا شود: تشبیه

۹۶. گزینه ۲ اصل و وصل: جناس ناهمسان / مفهوم بیت تلمیح دارد به آیه «أَنَا اللَّهُ وَأَنَا إِلِيهِ رَاجِعُونَ» و عبارت «کل شیء يرجع إلی اصله».

۹۷. گزینه ۳ جناس ناهمسان: جنگ، رنگ / رنگ باختن کنایه از ترسیدن / استعاره: شیر و پلنگ استعاره از دو پهلوان جنگجو

۹۸. گزینه ۳ جناس اشتقاق؛ عاشق، معشوق / دو واژه عاشق و معشوق آرایه اشتقاق دارند ولی جناس ندارند.

۹۹. گزینه ۱ توضیحات درس

۱۰۰. گزینه ۴ این بیت تلمیح به سفارش حضرت علی (ع) بعد از ضربت خوردن آن حضرت دارد.

۱۰۱. گزینه ۳ بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: فرهاد جوی شیر و قصر شیرین / گزینه ۲: خسرو شیرین / گزینه ۴: بیستون و شبدیز و پرویز

۱۰۲. گزینه ۴ تناسب: شیر و نهنگ و پلنگ

۱۰۳. گزینه ۴ تکرار صامت / م / و / ر /

۱۰۴. گزینه ۱ ایهام: ۱- گلستان سعدی ۲- باغ و سبزه‌زار

۱۰۵. گزینه ۴ عهد دوم: ۱- پیمان ۲- روزگار

۱۰۶. گزینه ۲ بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: «جمع شدن پریشانی» پارادوکس است.

گزینه ۳: «گویایی سکوت» و «بی‌تابی درنگ» تناقض (پارادوکس) دارند.

گزینه ۴: «گویای خاموش» پارادوکس دارد.

۱۰۷. گزینه ۴ این که دل هم جمع و هم پریشان است دارای متناقض نما است.

۱۰۸. گزینه ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «این که دوست، دشمن جان باشد» متناقض نما

گزینه ۲: «این که همیشه با من و همیشه گریزان از من است» متناقض نما

گزینه ۴: «این که راحتی در ترک راحتی است» متناقض نما

۱۰۹. گزینه ۴ زندان پارسا دارای پارادوکس است (رند کسی که باطنش سالم تر از ظاهرش باشد / پارسا ظاهر بین دینی است)

۱۱۰. گزینه ۴ بررسی سایر گزینه‌ها: گزینه ۱: کسب جمعیت از زلف پریشان ← پارادوکس / گزینه ۲: دولت فقر ← پارادوکس / گزینه ۳: جامه شولای عربی است ← پارادوکس

۱۱۱. گزینه ۲ چون ابر: تشبیه / نظر و دیده / ابر و برق: مراعات نظیر / رفتن روز جوانی: تشخیص و استعاره

۱۱۲. گزینه ۴ در گزینه ۱، «به غم»، در گزینه ۲، «به طبع و در گزینه ۳»، «به دل، شخصیت انسانی اعطا شده است.

۱۱۳. گزینه ۲ تلمیح (بیت‌الف): اشاره به داستان خضر پیامبر (ع) و آب حیات / مجاز (بیت‌ب): «سر» در مصراع دوم، مجاز از وجود انسان / ایهام (بیت‌د): «تمام: ۱- کامل است. ۲- بس است. جناس همسان (بیت‌ج): «سر (قصد)، سر (عضو بدن)

۱۱۴. گزینه ۱ آرایه ایهام تناسب وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: حس آمیزی: شنیدن بو (آمیزش دو حس شنوایی و بویایی)

گزینه ۳: استعاره: نور چشم استعاره از معشوق

گزینه ۴: جناس همسان: «دیده» در مصراع اول (بخشی از فعل)، «دیده» در مصراع چهارم (چشم)

۱۱۵. گزینه ۴ دریای (مشبه‌به) معرفت (مشبه) (وجه‌شبه: بزرگی، عمق و بی‌کرانگی) / شب (مشبه‌به) جهل (مشبه) (وجه‌شبه: گمراه‌کنندگی)

شکوفه (مشبه‌به) اشک (مشبه) (وجه‌شبه: کوچکی و طراوت) / آتش (مشبه‌به) عشق (مشبه) (وجه‌شبه: سوزاندگی)

اضافه‌های تشبیهی در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «کلاه (مشبه‌به) شکوفه (مشبه) (وجه‌شبه: زیبایی و پوشاندگی؛ کلاه سر انسان را می‌پوشاند و شکوفه سر شاخه‌ها را)

گزینه ۲: «دیوار (مشبه‌به) امت (مشبه) (وجه‌شبه: نیاز به پشتوانه داشتن)

گزینه ۳: «پرده (مشبه‌به) ناموس (مشبه) (وجه‌شبه: ظرافت و حساسیت) / اطفال (مشبه‌به) شاخه‌ها (مشبه) (وجه‌شبه: کوچک بودن)

۱۱۶. گزینه ۳ کنایه: بر باد رفتن کنایه از نابود شدن

تشبیه: الف- تشبیه دل (مشبه) خود (شاعر) به زلف (مشبه‌به) معشوق (وجه‌شبه: بر باد رفتن)

ب- اضافه تشبیهی: دام (مشبه‌به) عشق (مشبه) (وجه‌شبه: گرفتار کردن)

جناس همسان: «باد» در مصراع اول (جابه‌جایی هوا)، در مصراع دوم (فعل دعایی؛ جناس ناهمسان: «باد»/ «باد»/ «سر»/ «سر»/ «سر»/ «سر»)

بررسی آرایه در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: کنایه: بار به دست کسی دادن کنایه از او را گرفتار کردن

جناس همسان ندارد / تشبیه (اضافه تشبیهی): کمند (مشبه به) زلف (مشبه) (وجه‌شبه: اسیر کردن) / جناس ناقص: بر، سر

گزینه ۲: جناس همسان ندارد / کنایه: بر آب نهاده شدن و بر باد نهاده شدن، هر دو کنایه از ناپایداری / دل بر کسی یا چیزی نهادن: کنایه از شیفته آن (او) شدن

تشبیه: - / جناس ناقص: آب، آن

گزینه ۴: تشبیه و جناس همسان ندارد / کنایه: گره گشودن از چیزی یا کاری کنایه از رفع کردن مشکل آن؛ گره گشودن از دل کنایه از زدودن غم و اندوه

تشبیه: - / جناس ناهمسان: -

۱۱۷. گزینه ۱ استعاره: الف) چرخ استعاره از آسمان و به معنی بخت و روزگار و سرنوشت است؛ این که چرخ (روزگار) مخاطب واقع شود (کسی به او بگوید گرد برآر) و نیز این که بتواند هستی

کسی «گرد بر آورد»، نشان دهنده تشخیص (جان بخشی) و استعاره است.

ب) اضافه استعاره: دامان نام؛ نام (آبرو) به انسانی تشبیه شده است که دامانی دارد.

تشبیه (اضافه تشبیهی):

گرد ← مشبه به ننگ ← مشبه (وجه‌شبه: آلوده کردن)

جناس ناهمسان: «گرد» و «گرد» / کنایه: «گرد بر آوردن از چیزی» کنایه از نابود کردن و از بین بردن آن

۱۱۸. گزینه ۳ شولای عربی، آرایه پارادوکس یا تناقض نما دارد.

۱۱۹. گزینه ۴ بو: ۱- رایحه ۲- امید

۱۲۰. گزینه ۱ واژه‌ی «داغ، ایهام دارد؛ زیرا دو معنا از آن دریافت می‌شود: ۱- گرم ۲- زخم (زخم ناشی از شیء گداخته با پوست)

۱۲۱. گزینه ۱ آرایه در سایر گزینه‌ها:

۲) «چشم دارم» کنایه از «انتظار دارم» و «نرگس» استعاره از «چشم» است.

۳) «به چشم مسکن دادن» کنایه از «گرمای داشتن» و مخاطب قرار دادن «اشک» تشخیص است و تشخیص نوعی استعاره است.

۴) «کمان به کمان کسی نهادن» کنایه از «برابری»، «کمان فلک» استعاره از (اضافه استعاره) است.

۱۲۲. گزینه ۱ واژگان «نازش» و «نالش» جناس ناقص اختلافی دارند.

۱۲۳. گزینه ۱ بیت «ج» ایهام: «بو» دو معنا دارد: ۱- آرزو و امید ۲- رایحه / بیت «ب» تضاد: «جمع و مشوش» / بیت «د» جناس ناهمسان: «تُرک و تَرک» / بیت «الف»: «آنقدر گریه کردن که خاک کوی معشوق با آن خیس گردد»، اغراق دارد.

۱۲۴. گزینه ۴ مرغ دل / دام زلف / دانه خال / طایر اندیشه / دام هوس

۱۲۵. گزینه ۳ مشبه دیگر گزینه‌ها عبارت‌اند از: قهوه، چوب‌دستی و بی‌شرمی چاه. اما ارکان تشبیه در گزینه ۳: تشبیه «ش» (مشبه) به «مروراید» (مشبه به) و تشبیه «مردم» (مشبه محذوف) به «صدف» (مشبه به)، به کردار: ادات تشبیه، گرد بر گرد بودن چیزی: وجه‌شبه

۱۲۶. گزینه ۴ ب- شیرین: ایهام با فرهاد تناسب / ه- اجل به رهن تشبیه شده / د- اشاره به معجزه حضرت موسی / ج- سلام خشک: حس آمیزی (در آمیختن شنوایی و لامسه) / الف: مصرع دوم اغراق دارد

۱۲۷. گزینه ۴ شهریار ایهام دارد (۱) تخلص شاعر (۲) امیر / تشبیه: شهریار خود را به حافظ تشبیه کرده / مصرع دوم از حافظ است و شهریار آن را «تضمین» کرده / تکرار صامت (ش) «واج آرایه» است.

۱۲۸. گزینه ۱ در بیت ایهام دیده نمی‌شود.

تلمیح این بیت به داستان لیلی و مجنون اشاره دارد.

تشبیه: مصرع دوم

جناس ناهمسان تشخیص و استعارهٔ مکنیه: دامن صحرا - دامن و دامان / گل (در پایان مصرع ۲): استعارهٔ مُصرّحه از نعمت و خوشی است.

مراعات نظیر ← پا و دامن

۱۲۹. گزینه ۱ مفهوم این گزینه، وابستگی به جهان مادی است.

۱۳۰. گزینه ۱ کنایه: جان به لب رسیدن کنایه از تحمّل نهایت سختی و مشقت، شیرین کلام بودن کنایه از سخنان دل‌پذیر گفتن، حرف از دهن کشیدن کنایه از وادار به سخن کردن / مجاز: حرف مجاز از سخن / حس آمیزی: شیرین کلام، حرف تلخ / تضاد: شیرین و تلخ

۱۳۱. گزینه ۴ بیت ب: تاب ایهام دارد: ۱- تحمّل و طاقت ۲- پیچش

بیت ج: سر مجاز از کل وجود با علاقه کلیه است.

بیت الف: شاعر می‌گوید: عشق اندوه است و من نشاطی به جز این اندوه را نمی‌جویم. این که اندوه برای شاعر، شادی بخش و نشاط آور است، تناقض دارد!

بیت ه: شاعر در توصیف دهان و باریک بودن لب‌های یار اغراق کرده است.

۱۳۲. گزینه ۱ در ابیات الف - ب و ه، آرایه‌های استعاره و جناس وجود دارد.

بیت الف: جناس: بر و گر (ناهامسان اختلافی) - روان اول به معنی در حال حرکت و رونده و روان دوم به معنای روح است. (همسان) / سرو روان استعاره مصرّحه از یار بلندقامت است.

بیت ب: بر و برگ جناس ناهمسان افزایشی دارند. / جیب نسترن: استعارهٔ مکنیه و تشخیص است.

بیت ه: جناس: سر و سرو (ناهامسان افزایشی) - پا و تا (ناهامسان اختلافی) / سهی سرو روان استعارهٔ مصرّحه از یار است.

۱۳۳. گزینه ۱ نگفتن و نهفتن جناس دارند. / آتش جان سوز می‌تواند استعاره از راز باشد.

گزینه ۲) تناقض ندارد. تشبیه: چو کمان

گزینه ۳) اغراق ندارد. کنایه: چشم داشتن کنایه از انتظار داشتن

گزینه ۴) استعاره مصرّحه ندارد. ایهام: هوا ۱- هوا ۲- آرزو

۱۳۴. گزینه ۲ صدای قدم خواهش / صدای پای قانونی خون / تپش قلب شب / صدای کفش ایمان / پلک تر عشق

۱۳۵. گزینه ۱ در گزینه ۱ تشبیه به کار نرفته

سایر گزینه‌ها

۲- لؤلؤ: استعاره از باران؛ مینا و مینو جناس ناهمسان

۳- طاق: ایهام: تک، کمان ابرو؛ طاق جناس تام دارد (۱) طاق خانه (۲) تک؛ جفت: جناس تام دارد: (۱) مثل، مانند، همانند (۲) دو، زوج

۴- بوی جان: حس آمیزی؛ جان بی‌پا به کوی دلستان می‌آورد: تشخیص

۱۳۶. گزینه ۲ سجاده بر آب انداختن کنایه از دارای کرامات بودن

بررسی موارد در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «سبک سر بودن» کنایه از فرومایگی / «سر به باد دادن» کنایه از نابود کردن

گزینه ۳: «سپیددست بودن» کنایه از جوان مردی / «سیه کاسه بودن» کنایه از بخیل بودن / تشری کردن کنایه از بداخلاقی

گزینه ۴: «تنگ چشم بودن» کنایه از بخل / «گوشه چشم داشتن» کنایه از توجه داشتن / «روشن شدن چشم» کنایه از شاد شدن

۱۳۷. گزینه ۴ آرایه‌های بیت چهارم صحرای هوس: اضافهٔ تشبیهی (تشبیه) / دلا: تشخیص / سر در هوا داشتن کنایه از اشتیاق و آرزومندی

۱۳۸. گزینه ۴ تشبیه: شاهد(مشبّه) به آیت(مشبّه‌به) // این همه (مشبّه) به تفسیر(مشبّه‌به) // زبان مجاز از سخن / حس آمیزی: شیرین زبان (آمیختن دو حس چشایی و شنوایی) / شور ایهام تناسب

دارد (۱) هیجان (۲) شور (نوعی مزه) که با شیرین تناسب دارد؛ آیت ایهام تناسب دارد (۱) نشانه (۲) آیه که با تفسیر تناسب دارد.

۱۳۹. گزینه ۲ تناقض (بیت «ج»): اینکه معنی بیگانه آشنا باشد.

مجاز (بیت «الف»): نگین مجاز از انگشتر

ایهام (بیت «د»): به: (۱) بهتر (۲) میوهٔ به (استعاره از زیبایی‌های معشوق)

استعاره (بیت «ب»): گلستان استعاره از جایگاه معشوق / صیاد: استعاره از موانع موجود بر سر راه عاشق / نسبت دادن «پر» و «بال» به ما نیز استعاره به مشار می‌رود.

دقت کنیم: در بیت «ج» منظور از «معنی بیگانه» مضامین تازه و دست نخورده است. شاعر با تمجید از قدرت شاعری خود می‌گوید معانی بدیع و تازه که برای دیگر شاعران بیگانه هستند، برای من آشنا و در دسترس هستند. چنین بیانی، چندان «متناقض» نما، به نظر نمی‌رسد، اما تنها براساس «ظاهر واژه‌ها» و با آگاهی از «ظاهر بیینی طراح» ناچار باید وجود «تناقض» را در بیت «ج» پذیرفت و در

حقیقت، همین تناقض ظاهری دلیل انتخاب گزینه ۲) و ترجیح آن بر گزینه ۳) می‌باشد وگرنه گزینه ۳) نیز طبق شرحی که در زیر می‌بینیم، آرایه‌های مورد سؤال را شامل می‌شود، جز اینکه «تناقض» در آن، پیچیده و قابل چشم پوشی است.

بررسی آرایه‌ها در گزینه ۳):

تناقض (بیت «ب»): راه به گلستان داشتن با وجود بسته بودن بال (این «راه یابی» در «زیر پر» البته بیشتر در ذهن و تخیل شاعر اتفاق می‌افتد و از تصاویر رایج سبک هندی است.)

مجاز (بیت «ج»): خامه (قلم) مجاز از مهارت شاعری

ایهام (بیت «د»): به: (۱) بهتر (۲) میوه به (استعاره از زیبایی‌های معشوق)

استعاره (بیت «الف»): دیو و دد: استعاره از فرومایگان و ناشایستگان

گزینه ۱: تشبیه: صدای سایش بال های خیال به سخن / پارادوکس: این که سخن سکوت را نشان می دهد.

مشبه مشبه به

گزینه ۳: تشبیه: شب کویر به موجود زیبا و آسمانی / پارادوکس: اینکه شب از بامداد آغاز می شود.

مشبه مشبه به

گزینه ۴: تشبیه: گل های ..... شعر و خیال (اضافه تشبیهی) / سموم ..... عقل (اضافه تشبیهی) / پارادوکس: سموم سرد [«سموم» به معنی باد گرم زهر آگین و کشنده است.] مشبه به

مشبه به مشبه

۱۴۱. گزینه ۳ ایهام (بیت ج) ← مدام: ۱- شراب ۲- همواره

استعاره (بیت د) ← کشتی: استعاره از دل شاعر / نسبت دادن انگشت به طوفان نیز تشخیص و استعاره به شمار می رود.

دقت کنیم! املاي درست واژه، «طوفان» است که در دفترچه کنکور به غلط با املاي «توفان» نوشته شده است. می دانیم «توفان» به معنی «توفنده و غرآن» است، اما «طوفان» به جریان شدید و ویران گر باد گفته می شود.

اسلوب معادله (بیت الف) ← [عاشق] / به پایان رسیدن راه عشق / (راه بیرون شد (خروج نداشتن = کشتی / رسیدن به ساحل / در دریا بودن

۱ ۲ ۳ ۴

دقت کنیم! مصراع دوم این بیت را از نگاهی دیگر می توان این طور معنی کرد: «مطمئن بودم که عهد خود را می شکنی!»

۱۴۲. گزینه ۳ استعاره: لعل استعاره از اشک / تشبیه: تشبیه شاعر (مشبه) به چنگ (مشبه به)

اغراق: اشک خونینی ریختن - آن هم به اندازه یک دامن! - بیانی اغراق آمیز است.

کنایه: «زلف در دامن کشیدن کنایه» از آراسته و با ناز راه رفتن / «یک دامن» کنایه از میزان بسیار زیاد

۱۴۳. گزینه ۱ رخ فرو پوشد: کنایه

روی تو همچون آفتاب، تشبیه

ماه و پروین رخ فرو پوشیدن: تشخیص و استعاره

ماه و پروین: مجاز از ستارگان

۱۴۴. گزینه ۲ (د) مانند دیگ جوش می زنم = می جوشم (ب) لب جویبار اضافه استعاری و تشخیص و نیز شفیع گنه شاعر سرو لب جویبار است که تشخیص دارد و هر تشخیصی استعاره. (ج)

شاعر دلیل دست به گوش گرفتن مودن را ناتوانی افراد در شنیدن حرف حق می داند. (الف) دور از یار (۱) دوری از یار (۲) از یار دور باد (ه) شاعر در فراوانی اشک و پایداری یاد معشوق اغراق کرده است.

۱۴۵. گزینه ۲ ایهام تناسب و مجاز ندارد.

چون آب: تشبیه / و جان بر کف بودن آب استعاره و تشخیص و کنایه / دوان - روان - جناس / سرو - قد قامت مراعات نظیر دارند.

۱۴۶. گزینه ۳ گزینه ۱: واژه "عود" ایهام تناسب دارد / بیت حسن تعلیل ندارد.

گزینه ۲: در غمت هم شادم و هم خندان: پاراداکس / بیت حس آمیزی ندارد.

گزینه ۳: طولانی و طوفانی: جناس / هجران و وصل: تضاد

گزینه ۴: چشمه حیوان: تلمیح دارد به داستان حضرت خضر (ع) / بیت استعاره ندارد.

۱۴۷. گزینه ۴ شور افکندن و تلخ نمودن (کنایه) / ترش نشستن (حس آمیزی) / شور (ایهام) ۱- هیجان و دلشوره ۲- شور مزه ای که با ترش تناسب دارد. (ایهام تناسب)

۱۴۸. گزینه ۳ ب: چشم فلک (اضافه استعاری) استعاره و تشخیص / چون تو: تشبیه / د: دام زلف (اضافه تشبیهی) تشبیه / ای صبا (تشخیص و استعاره)

۱۴۹. گزینه ۲ ج: ایهام تناسب ۱- چنگ: دست، پذیرفتنی است ۲- چنگ: ابزار موسیقی که با مطرب و پرده تناسب دارد / الف: گلستان صفا: استعاره از عالم وفا و عشق / ب: کنایه: دامن بریدن کنایه از دوری گزیدن / د: حس آمیزی تلخ گفتن (چشایی - شنوایی)

۱۵۰. گزینه ۳ در بیت «۳» ایهام وجود ندارد. کنایه: عنان به دست کسی دادن: از خود بی اختیار شدن

گزینه ۱: بو: ایهام (رایحه - آرزو) - هواخواه بودن: کنایه

گزینه ۲: شیرین: ایهام (نام معشوق - نام مزه) - از خون لاله دمیدن: کنایه

گزینه ۴: قلب: ایهام (عضو بدن - مرکز لشکر) - خیال شهنشاهی بختن: کنایه

۱۵۱. گزینه ۱ ج: محو شدن روز و شب در سیمای روحانی تو: اغراق

د: باقی - فانی ← تضاد

ب: جام لاله: اضافه تشبیهی - ساقی ابر نیسانی تو: تشبیه

الف: قانون: کتاب قانون - قاعده و قانون / شفا: کتاب شفا - رهایی از بیماری: ایهام

۱۵۲. گزینه ۱ پسته: استعاره از دهان و لب محبوب / حدیث قند: اضافه تشبیهی (قند: مشبه؛ حدیث: مشبه به)

۱۵۳. گزینه ۳ (د) خاک: مجاز از گور / الف) سر خویش را در پای سمند تو چون نعل کنم (تشبیه) / ج) بیداد تو عدل است: تناقض / ب) ارزم - ورزم: جناس ناهمسان

۱۵۴. گزینه ۱ ب: دوری از لب گزیدن، علت دندان نداشتن پیران است.

ج: مصرع دوم تمثیلی بر مصرع اول است / الف: سیه دل: کنایه

د: هوا: ایهام تناسب ۱- هوس / میل ۲- اتمسفر که با باد و تخت سلیمان تناسب دارد.

ه: شکر خنده ی شیرین: حس آمیزی

۱۵۵. گزینه ۱ بررسی جناس همسان در دیگر گزینه‌ها:

گزینه ۲) «آهو» ۱- نقص و کاستی ۲- نام حیوان

گزینه ۳) «رهی» ۱- راه و جاده‌ای ۲- رها شوی

گزینه ۴) «خطر» ۱- سختی ۲- ارزش و بزرگی

۱۵۶. گزینه ۲ بررسی آرایه جناس در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) جناس ناهمسان ← یاد و زاد

گزینه ۳) جناس ناهمسان ← یاد و باد

گزینه ۴) جناس ناهمسان ← اُستاد و استاد

۱۵۷. گزینه ۱ بررسی آرایه‌ی جناس در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) «چنگ» ۱- ساز موسیقی ۲- دست

گزینه ۳) جناس ناهمسان ← بر و سر

گزینه ۴) جناس ناهمسان ← باز، بار

۱۵۸. گزینه ۱ جناس همسان: «بار» ۱- دفعه، مرتبه ۲- اجازه ملاقات / جناس ناهمسان: یار و بار

بررسی آرایه جناس در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) جناس ناهمسان ← داستان و داستان

گزینه ۳) جناس ناهمسان ← مهر و مهر

گزینه ۴) جناس ناهمسان ← فروشان فروشان

۱۵۹. گزینه ۳ پرده در مصراع اول از اصطلاحات موسیقی و گوشه‌های دستگاه‌های موسیقی و در مصراع دوم پرده به معنای حجاب و مانع ذکر شده است.

۱۶۰. گزینه ۴ واژه‌های «نبرد» و «گرد» چون در بیش از یک حرف اختلاف دارند جناس ناهمسان نیستند.

گزینه ۱) جناس ناهمسان ← مست و پست

گزینه ۲) جناس ناهمسان ← رزم و بزم

گزینه ۳) جناس ناهمسان ← مهر و چهر

۱۶۱. گزینه ۱ استعاره: کام صدف، تشخیص و استعاره است. (اضافه استعاری) / لعل: استعاره از «لب»

مجاز: کام: مجاز از دهان

کنایه: «تلخ نمودن کام کسی»: کنایه از ناراحت نمودن کسی

تشخیص: کام صدف (صدف به انسانی تشبیه شده است که کام و دهان دارد)

۱۶۲. گزینه ۴ در گزینه ۴ کنایه و جناس یافت نمی‌شود.

گلستان جهان = تشبیه / گل، گلستان و سرو روان = مراعات نظیر /

بررسی آرایه‌های سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) تشبیه: بازار جهان: تشبیه جهان به بازار (اضافه تشبیه‌ی) / جناس ناهمسان: بازار و آزار / مراعات نظیر: نقد، بازار و سود / کنایه: مصراع اول

گزینه ۲) شکر شکر: تشبیه شکر به شکر (اضافه تشبیه‌ی) / جناس ناهمسان: شکر و شکر / مراعات نظیر: طوطی و شکر / کنایه: «در قفس ماندن» کنایه از اسارت و بندگی

گزینه ۳) تشبیه: چو بلبل / جناس ناهمسان هوا و هوس / مراعات نظیر: سدره و ملکوت - بلبل و شهباز / کنایه: «سدره نشیمن بودن» کنایه از والایی مقام

۱۶۳. گزینه ۳ در گزینه ۳ آرایه‌های ایهام و مجاز وجود ندارد

بررسی آرایه‌های سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) نغمه حروف (واج آرایه‌ی): تکرار صامت / م / تشخیص: اینکه سنگ کار مومیایی انجام دهد

گزینه ۲) کنایه: «دل را خراشیدن» کنایه از آزرده کردن کسی؛ «گره گشایی» کنایه از حل مشکل / مراعات نظیر: ناخن و خراشی

گزینه ۴) کنایه: «گرسنه چشمی» کنایه از حرص زیاده و زیاده خواهی / تضاد: بی نیازی و گدایی

۱۶۴. گزینه ۴ بررسی آرایه‌ها بر اساس گزینه ۴

ج: تشبیه: پیچ طره معشوق به دام راه تشبیه شده است.

هـ: تشخیص: اینکه خاک کوی یار منت بگذارد تشخیص و استعاره است.

د: تلمیح: ناظر بر آیه «إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ»

الف: مجاز: جام مجاز از شراب است.

ب: کنایه: «نقش بر آب زدن» در این‌جا کنایه از: از بین بردن.

۱۶۵. گزینه ۴ در گزینه ۴ کنایه وجود دارد ← سر چیزی داشتن کنایه از قصد کاری داشتن. اما فاقد استعاره است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) رباط استعاره از دنیا / خمیه زدن کنایه از اقامت کردن است.

گزینه ۲) مشک استعاره از موی سیاه / کافور استعاره از موی سفید / دل سرد شدن کنایه از مأیوس شدن

گزینه ۳) صنم استعاره از هوای نفس / دست کسی را بوسیدن کنایه از تشکر و قدردانی

۱۶۶ . گزینه ۲ تشبیه: چو غنچه

مجاز: پیاله (کاسه) مجاز از شراب است.

کنایه: جامه را پاره کردن کنایه از نهایت اشتیاق و شوق است.

تشخیص: اینکه «غنچه» چون انسانی از شادی جامه را پاره کرد تشخیص و استعاره است.

۱۶۷ . گزینه ۲ مجاز: «سر» اول مجاز از قصد و نیت است.

جناس همسان: سر اول «نیت» سر دوم کار و همچنین پایان کار

۱۶۸ . گزینه ۲ تلمیح: اشاره به خلقت انسان از آب و گل و هم مضمون با آیه قرآن.

تشبیه: بار امانت: اضافه تشبیهی / گنج معرفت: اضافه تشبیهی

استعاره: امانت استعاره از عشق الهی / سفت جان اضافه استعاری و تشخیص

۱۶۹ . گزینه ۱ تشبیه: کلک (قلم) حافظ به میوه نباتی مانند شده است.

کنایه: چیدن از کلک و قلم حافظ کنایه از بهره‌گیری از مفاهیم اشعار او

مجاز: «کلک» مجاز از شعر و سخن

استعاره: باغ استعاره از دنیا

۱۷۰ . گزینه ۴ استعاره: شمع استعاره از یار و معشوق است.

تضاد: روز و شب

جناس ناهمسان: من و تن

مراعات نظیر: جان و تن / شمع و بفروزی

۱۷۱ . گزینه ۲ کنایه: «دل برداشتن» کنایه از عدم وابستگی

تشبیه: چون هما

استعاره: استخوان استعاره از دنیا

مراعات نظیر: هما و استخوان

* در اسطوره‌ها هما پرنده‌ایست شکاری و دارای جثه‌ای نسبتاً درشت و در زبان پهلوی نماد سعادت است.

۱۷۲ . گزینه ۱ تشخیص و استعاره: سرزنش خار / تازه گل استعاره از معشوق است.

تشبیه: غم به خار تشبیه شده است (اضافه تشبیهی)

۱۷۳ . گزینه ۳ کنایه: سر به خاک افکندن کنایه از کشتن و نابودی / رخت انداختن کنایه از اقامت کردن و سکنی گزیدن

تناسب: سر و پا

تشبیه: دهر به کوزه‌گر تشبیه شده است.

تشخیص: اینکه دهر و روزگار کوزه‌گری کند.

۱۷۴ . گزینه ۴ استعاره: لعل استعاره از اشک

تضاد: خشک و تر

حس آمیزی: سلام خشک (شنوایی و لامسه)

۱۷۵ . گزینه ۱ حس آمیزی: اگر مشام داری بشنو (بویایی - شنوایی)

تشخیص و استعاره: لب خندان قَدَح (کاسه)

۱۷۶ . گزینه ۲ صف‌های مجاهدان راه حق به جویبارهای بزرگ و کوچک مانند شده است.

۱۷۷ . گزینه ۴ واژه «حبيب» ایهام دارد: ۱- دوست و یار ۲- تخلص شاعر

۱۷۸ . گزینه ۳ استعاره: شاه سیارگان استعاره از خورشید

تشبیه: نقاب ظلام (تاریکی‌ها) ← اضافه تشبیهی

تشخیص: خرامیدن و با ناز راه رفتن آفتاب

۱۷۹ . گزینه ۲ تشبیه: سیلاب ظلم ← ظلم به سیلاب مانند شده است (اضافه تشبیهی)

تضاد: ظلم و عدل

تشخیص: عدالت‌پیشگی برف، جان بخشی است.

۱۸۰ . گزینه ۴ الف) ایهام: مدام: ۱- همیشه ۲- نوعی شراب

ب) واج آرایی: تکرار مصوّت — ← باده گلرنگ تلخ تیز خوشخوار سبک

ج) جناس ناهمسان: جوان و جهان

د) استعاره: اینکه باد همدم باشد، تشخیص است و هر تشخیصی استعاره است.

ه) اغراق: اغراق در گریه کردن

۱۸۱ . گزینه ۴ مجاز: عالم ← مردم عالم

تشبیه: چو زلف تو

اغراق: اینکه تمام مردم دنیا بی‌قرار تو باشند.

جناس ناهمسان: دیده و دید

تضاد: قرار و بی‌قرار

۱۸۲. گزینه ۱ تلمیح: اشاره به داستان فرهاد و شیرین

ایهام: شیرین ← ۱- معشوق خسرو ۲- خوش

حسن آمیزی: گفتار شیرین (شنوایی - چشایی)

کنایه: در حالت آوردن: کنایه از مست شدن / «چنان بداد، کنایه از مرد

۱۸۳. گزینه ۲ بیت الف) ایهام: قربان (قربانی و کشته - تیردان)

بیت ب) حسن آمیزی (بو را شنوی)

بیت ج) تلمیح (اشاره به آیه انا عرضنا الامانة على السموات و الارض)

بیت د) متناقض نما (مست، هشیارتر است - بی خبر، خبردارتر است)

بیت ه) تشبیه (عشق به آتش)

۱۸۴. گزینه ۱ تارک هفت اختر: اضافه استعاره / دست قدرت: اضافه استعاره

سرور: جناس

خشت زیر سر داشتن (فقر): کنایه - بر تارک هفت اختر پای (به مقام والا رسیدن): کنایه

مصراع اول: پارادوکس

۱۸۵. گزینه ۲ بیت الف: تلمیح (اشاره به آتش وادی ایمن، داستان موسی)

بیت ب: پارادوکس (کلاه ما بی کلهی است)

بیت ج: استعاره (گوهر، اشک)

بیت ه: مصراع دوم

بیت د: تشبیه (دل پرشکن ما مثل زلف شب قدر است)

۱۸۶. گزینه ۲ بررسی موارد:

بیت د) استعاره (تبسم گل)، اضافه استعاره

بیت ج) تلمیح اشاره به این که جایگاه انسان در بهشت بوده داستان حضرت آدم (ع) و آیه شریفه «أَنَا اللَّهُ و أَنَا إِلِيهِ رَاجِعُونَ»

بیت ب) ایهام (کام) = آرزو، دهان

بیت ه) تشبیه (دل من به خاک راه)

بیت الف) تناقض (از خراب - آباد شدن)

۱۸۷. گزینه ۱ در مصراع اول کنایه: از خود بی خودی

مجاز: سر (وجود) - نفس (سخن و همدم)

حسن تعلیل: کل بیت

۱۸۸. گزینه ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) غم، خاطر را شاد می‌کند. گزینه ۲) خار، گل است. گزینه ۳) سختی، آسان است.

۱۸۹. گزینه ۲ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱) پریشانی جمع آمد گزینه ۳) گویای سکوت گزینه ۴) گویای خاموش

۱۹۰. گزینه ۴ در گزینه ۴ «واژه عین، ایهام تناسب دارد به دو معنی: ۱- چشم × ۲- شباهت ✓ که در معنای چشم حضور ندارد ولی با ابرو مراعات نظیر می‌سازد و نیز شاعر خود را به چشم و ابروی معشوق تشبیه کرده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: پارادوکس: از راه کفر به ایمان رسیدن / حسن آمیزی ندارد.

گزینه ۲: اغراق: یک جرعه صد صوفی را مست می‌کند / تشبیه ندارد.

گزینه ۳: اسلوب معادله: مصراع دوم مثالی برای مصراع نخست است. / تضاد ندارد.

۱۹۱. گزینه ۲ رنگ زمین: مشبه / چون: ادات تشبیه / رخ: مشبه به و طبع زمان: مشبه / چون: ادات تشبیه / دم: مشبه به، بیت فاقد وجه شبه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱، به پیچ و تاب افتادن وجه شبه است.

گزینه ۳، هزاران ناله داشتن وجه شبه است.

گزینه ۴، مشهور خوبان و شب‌نشین بودن وجه شبه است.

۱۹۲. گزینه ۴ تشبیه تفضیل (ترجیح) ← مصراع اول: سخن گفتن تو از شیرین دل‌نشین تر است. / مصراع دوم: خنده تو زیباتر از شیرین است.

ایهام ← مصراع اول: شیرین: ۱- معشوقه فرهاد ۲- خوش و نیکو

استعاره ← شکر: استعاره از سخن شیرین

ایهام تناسب ← شیرین در مصراع دوم: ۱- معشوقه فرهاد ۲- مزه شیرین که در این معنی با شکر تناسب دارد.

۱۹۳. گزینه ۱ تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) استعاره (اضافه استعاره): جگر خم / تناقض (پارادوکس): گویا شدن از خاموشی

گزینه ۳) تشبیه (اضافه تشبیه): مهر خاموشی / مراعات نظیر: دل و جگر، می و خم و جوش

گزینه ۴) مجاز: دل مجاز از وجود / مصراع دوم در حکم مصداقی برای مصراع اول است.

تشبیه ← بیت «د»: چو گوی

پارادوکس ← بیت «ب»: گرفتاری در عین آزادگی

حسن تعلیل ← بیت «ج»: پراکندگی و شوریدگی و سرگردانی زلف به دلیل آگاه شدن از حال دل عاشق (آوردن دلیل غیرواقعی و شاعرانه)

۱۹۵ . گزینه ۴ گزینه ۱) بهشتی رخ / طوبی قد / خورشید لقا

گزینه ۲) ابرو به طاق / ابرو به کمان / تار به کمند

گزینه ۳) یار به مهر / عاشق به ذره / یار به خانه فروزنده (هرچند این تشبیه نیست)

گزینه ۴) شیرین روش / عاشق به مجنون / شیرین منش / عاشق به فرهاد

۱۹۶ . گزینه ۲ ایهام ← بو: آرزو / رایحه

تشبیه ← چو غنچه

جناس ← بر / سر

کنایه ← پرده دریدن: شکوفا شدن

۱۹۷ . گزینه ۱ اسلوب معادله ندارد؛ اما در دل بستن لاله و جان غنچه استعاره تشخیصی وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) حسن تعلیل: علت دل بستن ما به سر زلف یار، پیوند داشتن مویش با رگ جانمان است. / مراعات نظیر: دل و زلف و رگ و جان

گزینه ۳) حس آمیزی: شنیدن بو / مجاز: خاک (مجاز از قبر)

گزینه ۴) تناقض: سرافراز بودن در عین پریشانی / استعاره: سرافراز کردن زلف

۱۹۸ . گزینه ۳ «ب»: جناس: کوی / بوی

«الف»: ویژگی انسانی برای سرو (برخاستن و خجل شدن)

«د»: خط: مجازاً فرمان

«ج»: تضاد: ستادم و نشستم

۱۹۹ . گزینه ۲ زلف چو چوگان: تشبیه گسترده

گوی دلم: تشبیه فشرده

۲۰۰ . گزینه ۱ استعاره: خورشید استعاره از چهره / آبرو داشتن آتش: استعاره تشخیصی

تشخیص: آبرو داشتن آتش

تلمیح: داستان حضرت خضر و آب حیات

تضاد: آتش / آب

۲۰۱ . گزینه ۴ پارادوکس: جمعیت خاطر داشتن از پریشانی

مجاز: طره (مجاز از کل موی سر)

۲۰۲ . گزینه ۳ «د» اسلوب معادله: امید گشاد از ماه عید از تهی مغزی است، همانطور که ناخن تنها برای پشت سر خاراندن است.

«ب» تلمیح: حضرت خضر و آب حیات بخش

«الف» تشبیه: وصل به هجران / هجران به وصل

«ج» حس آمیزی: نگاه تلخ

۲۰۳ . گزینه ۱ چون تو خورشید - ایوان حسن - ذره‌ای چون من - میدان عشق (۴ تشبیه)

گزینه ۲) زندان عشق (۱ تشبیه)

گزینه ۳) سوزن فکرت - رشته طاق (۲ تشبیه)

گزینه ۴) چون زلف جانان - چون کار جهان (۲ تشبیه)

۲۰۴ . گزینه ۱ در این گزینه سر به معنای خودش آمده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) سر: مجاز از رییس و صاحب

گزینه ۳) سر اول: مجاز از جان - سر دوم: مجاز از فکر

گزینه ۴) سر: مجاز از قصد

۲۰۵ . گزینه ۲ تشبیه ← «ب»: دل مانند کعبه حاجت شده است.

مجاز ← «د»: دم مجاز از سخن

حس آمیزی ← «الف»: صحبت رنگین

اسلوب معادله ← «ج»

۲۰۶ . گزینه ۱ تلمیح ← سیمرغ و کوه قاف

تشبیه ← مصرع اول: تشبیه شاعر به سیمرغ و تشبیه حقیقت به کوه قاف

۲۰۷. گزینه ۲ استعاره‌های گزینه‌ها:

گزینه ۱) یاقوت: لب / لؤلؤ: دندان / گوهر: سخن / آب شدن گوهر از حیا: استعاره مکنیه (۴ مورد)

گزینه ۲) قدم‌های خیال: اضافه استعاری / چشم دریادل: اضافه استعاری / لؤلوی لالا: اشک سرخ (۳ مورد)

گزینه ۳) حقه یاقوت: لب / لؤلؤ: دندان / گوهر: سخن / دُر: اشک سرخ (۴ مورد)

گزینه ۴) چهره باغ: اضافه استعاری / خونابه: اشک / دهن چشمه: اضافه استعاری / لؤلوی تر: اشک سرخ (۴ مورد)

۲۰۸. گزینه ۴ بررسی موارد:

ه) چشم ایام: استعاره

الف) دل: مجاز از سینه

د) شیرین سخن: حس آمیزی

ج) مصرع دوم مصداقی برای مصرع اول است.

ب) دور از تو: ایهام: ۱- به خاطر دوری از تو ۲- از تو دور باد

۲۰۹. گزینه ۱ الف) تشبیه: جام شراب به مرهم و خورشید به مومیایی / بیت اسلوب معادله دارد.

ب) جناس: تنگ و چنگ / تشبیه، سبب زنخدان

ج) فاقد ایهام است اما به داستان یوسف و زلیخا تلمیح دارد.

د) روح تلخ حس آمیزی دارد اما بیت فاقد ایهام تناسب است.

۲۱۰. گزینه ۳ ایهام نگران: نگرنده / دلواپس

ایهام تناسب: باز: ۱- دوباره (معنای موجود) / ۲- نام پرده (معنای مورد نظر نیست، اما متناسب با مرغ، کبوتر و شاهین است)

تشبیه: مرغ دل اضافه تشبیهی است.

استعاره: ای کبوتر از نوع تشخیص، به علاوه مرغ، هوادار کمان ابرو است. «کمان ابرو، هم استعاره از زیباروی است.

۲۱۱. گزینه ۴ تشبیه: شکر خنده

حس آمیزی: شکر خنده

پارادوکس: روز تیره

استعاره: شکر خنده داشتن صبح در روز تیره استعاره از نوع جان بخشی و تشخیص

۲۱۲. گزینه ۱) بیت اسلوب دارد: یک مصراع مصداقی است برای تأیید مصراع دیگر. اما فاقد ایهام است.

۲) ایهام تناسب سواد: ۱- سند (معنای مورد نظر) ۲- سیاهی که با زلف تناسب دارد / پهلو زدن: کنایه از برابری کردن

۳) ایهام در عزیز: حاکم مصر / دوست داشتنی - استعاره: یوسف (استعاره از سخن دلنشین)، کاروان (استعاره از طبع شاعر)

۴) مجاز: قدح / تشبیه: تخم طمع

۲۱۳. گزینه ۳ بیت «ج» تشبیه از نوع اضافه تشبیهی: بیک نظر: نظر به یکی تشبیه شده که دواسبه می‌راند. / بیت «د»: مجاز: «عالم» و «جهان» مجاز از مردم عالم و جهان با علاقه حال و محل / بیت

«ب»: حسن تعلیل: دلیل ادبی و شاعرانه برای برخاستن شر و آشوب در جهان به واسطه زیبایی معشوق / بیت «الف»: راست ۱ - درست ۲ - اندازه.

۲۱۴. گزینه ۱ راستی و درستی دارای ایهام است: ۱- راستی و درستی یا به نوعی همان راستش را خواهی... ۲- راست قامتی و بلندی اما بیت فاقد استعاره است. سرو بستانی معنای حقیقی خود را

دارد. شاعر می‌گوید: توجه من به شمشاد قامت تو مرا از باغ و بوستان فارغ می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲) مجاز: «خون» مجاز از کشتن / کنایه: «میان در بستن» کنایه از آماده شدن

گزینه ۳) تشبیه: همچو ماه / مهر رخسار ایهام: ۱- محبت ۲- خورشید

گزینه ۴) حسن تعلیل: چین داشتن خم ابروی معشوق به دلیل رنجاندن عاشق / جناس: «خطا» و «ختا»

۲۱۵. گزینه ۲ ایهام مهر: ۱- محبت و عشق ۲- خورشید / تشبیه: مهر روی (روی مانند مهر) / ایهام تناسب «مهر» در مصراع دوم: ۱- محبت و عشق ۲- خورشید که در این معنی با مهر

اول، صبح و صدق تناسب دارد. / مجاز: «دم» مجاز از سخن

۲۱۶. گزینه ۴ جناس: ۱- «می‌ساختم» و «می‌سوختم» ۲- «عود» و «بود» ۳- «سوز» و «ساز» / ایهام تناسب: عود: ۱- چوب خوش بو ۲- نوعی ساز، که در این معنی با برپت تناسب دارد. / ساز:

۱- سازش ۲- آلت موسیقی که در این معنی با برپت تناسب دارد.

۲۱۷. گزینه ۴ بررسی تشبیهات:

گزینه ۱) او|هم‌چو بلبل - طوطی طبع (۲ مورد)

گزینه ۲) خاک قناعت - آب شور تمناً (۲ مورد)

گزینه ۳) خاکش مانند سنگ سرمه پیرایه نظرها است - چشم سرمه‌سا (۲ مورد)

گزینه ۴) [او] چون موج - عقد گوهر [چون] خوشه - خرمن دریا (۳ مورد)

۲۱۸. گزینه ۳ تشبیه: صحن سرای دیده - خیل خیال / استعاره: این گوشه / جناس: خیل و خیال / در سایر ابیات جناس به کار نرفته است.

۲۱۹. گزینه ۱ واج آرایی: تکرار حرف «ر» و «ز» / اما بیت فاقد حسن تعلیل است.

گزینه ۲) ایهام: آب: ۱- مایع نوشیدنی ۲- رونق و اعتبار و آبرو / کنایه: از در خویش راندن (مورد بی‌مهری قرار دادن کسی یا نپذیرفتن کسی)

گزینه ۳) استعاره: نرگس شہلا (چشم) / تشبیه: چشم یار به دیده (چشم) آهو (تشبیه پنهان) - غبار خاطر

گزینه ۴) تلمیح: اشاره به داستان حضرت یوسف / ایهام تناسب: سودا: ۱- عشق و خیال (معنای مورد نظر) ۲- سیاه (معنای مورد نظر نیست اما با شب تناسب دارد).

۲۲۰. گزینه ۳ ج) تشبیه: سیب زرخدان

الف) استعاره: بستر و بالین داشتن شبنم (تشخیص) / خارزار (دنیا)

ب) حس آمیزی: شکریین (شیرین) بودن ناله نی

د) ایهام تناسب: تاب: ۱- توان و طاقت و تحمل (معنای مورد نظر) ۲- حرارت و گرمی و فروغ (معنای مورد نظر نیست اما با «گرم و آفتاب و مهتاب» تناسب دارد).
توجه: در بیت «د» نگاه گرم، حس آمیزی دارد و در بیت «ب» واژه «نی» نیز می‌تواند در معنای «نیشکر» که با واژه «شکر» تناسب دارد، ایهام تناسب را پدید آورد.

۲۲۱. گزینه ۴ تناقض: بیت «د» در عبارت توانایی در ناتوانی بارز است.

اغراق: در بیت «ه» تبدیل شدن اشک‌ها به سیل، اغراق به وضوح دیده می‌شود.

مجاز: در بیت «ج» جام مجاز از شراب است.

لف و نشر: بیت «ب» لف و نشر مشوش دارد در روی و زلف مصراع اول و شب و مهتاب در مصراع دوم

ایهام: واژه خراب در بیت «الف» دارای دو معنای ویران و مست است.

۲۲۲. گزینه ۲ در بیت گزینه ۲ «خس» استعاره از انسان بی‌قدر و منزلت است اما بیت فاقد تشبیه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «ا»: دفتر گل اضافه تشبیهی، گریه کردن بلبل: تشخیص و استعاره است.

گزینه «۳»: تشبیه در خاموشی مانند دریا و گفت‌وگو مانند خس و خاشاک است و استعاره در خار و خس مصراع دوم.

گزینه «۴»: میزان عدل اضافه تشبیهی و استعاره از نوع تشخیص در انتقام گرفتن عشق.

۲۲۳. گزینه ۴ تشبیه: شب هجران دارای اضافه تشبیهی است در عین حال به صورت پنهان روز فراق و شب هجران به خال و خط مانند شده‌اند. همین ترکیب آرایه لف و نشر از نوع مشوش را هم می‌ساز.

ایهام تناسب: در واژه تار دیده می‌شود معنای مورد نظر تیره است و در معنای مو (که مورد نظر بیت نیست) با خال و خط تناسب دارد.

پارادوکس: در تیره بودن روز دیده می‌شود.

۲۲۴. گزینه ۳ واژه‌های نوا دارای دو معنای ساز و برگ زندگی و نام دستگاهی در موسیقی ایرانی و مخالف به معنای ناموافق و نام گوشه‌ای در موسیقی آمده‌اند و دارای ایهام هستند.

۲۲۵. گزینه ۲ حسن تعلیل در این است که شاعر برای در پوست بودن پسته یک دلیل شاعرانه آورده است و آن این است که چون از خنده معشوق خجالت می‌کشد در پوست پنهان شده است. خنده خونین یا خنده سرخ کنایه از حالتی از خندیدن است که در آن صورت سرخ می‌شود. خجالت کشیدن پسته هم استعاره و تشخیص است.

۲۲۶. گزینه ۳ بیت دارای سه تشبیه از نوع اضافه تشبیهی است: میوه عیش، نخل مراد و باغ محبت. اما سایر ابیات دارای دو تشبیه هستند:

گزینه ۱: باغ رخ، بهار خط

گزینه ۲: آینه جان، تخته تن

گزینه ۴: دام نجات (اضافه تشبیهی که پارادوکس هم دارد)، خم طره دوست حلقه است.

۲۲۷. گزینه ۴ بیت دارای اسلوب معادله هست اما فاقد ایهام است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «ا»: کوه غم اغراق دارد وما و را: جناس

گزینه «۲»: ای دل استعاره از نوع تشخیص و ایهام تناسب در هزار. ۱- عدد هزار (معنای مورد نظر)، ۲- بلبل که با گل و بهار و چمن و نسرين تناسب دارد و معنای مورد نظر در بیت نیست.

گزینه «۳»: واج آرایبی در صامت «ش» و مصوت «ا» و استعاره در گره خاطر خورشید.

۱ . ۴	۳۴ . ۲	۶۷ . ۳	۱۰۰ . ۴	۱۳۳ . ۱	۱۶۶ . ۲	۱۹۹ . ۲
۲ . ۳	۳۵ . ۴	۶۸ . ۴	۱۰۱ . ۳	۱۳۴ . ۲	۱۶۷ . ۲	۲۰۰ . ۱
۳ . ۳	۳۶ . ۳	۶۹ . ۱	۱۰۲ . ۴	۱۳۵ . ۱	۱۶۸ . ۲	۲۰۱ . ۴
۴ . ۲	۳۷ . ۲	۷۰ . ۲	۱۰۳ . ۴	۱۳۶ . ۲	۱۶۹ . ۱	۲۰۲ . ۳
۵ . ۲	۳۸ . ۱	۷۱ . ۱	۱۰۴ . ۱	۱۳۷ . ۴	۱۷۰ . ۴	۲۰۳ . ۱
۶ . ۱	۳۹ . ۴	۷۲ . ۴	۱۰۵ . ۴	۱۳۸ . ۴	۱۷۱ . ۲	۲۰۴ . ۱
۷ . ۱	۴۰ . ۲	۷۳ . ۳	۱۰۶ . ۲	۱۳۹ . ۲	۱۷۲ . ۱	۲۰۵ . ۲
۸ . ۲	۴۱ . ۱	۷۴ . ۴	۱۰۷ . ۴	۱۴۰ . ۲	۱۷۳ . ۳	۲۰۶ . ۱
۹ . ۳	۴۲ . ۳	۷۵ . ۱	۱۰۸ . ۳	۱۴۱ . ۳	۱۷۴ . ۴	۲۰۷ . ۲
۱۰ . ۴	۴۳ . ۲	۷۶ . ۳	۱۰۹ . ۴	۱۴۲ . ۳	۱۷۵ . ۱	۲۰۸ . ۴
۱۱ . ۴	۴۴ . ۳	۷۷ . ۳	۱۱۰ . ۴	۱۴۳ . ۱	۱۷۶ . ۲	۲۰۹ . ۱
۱۲ . ۲	۴۵ . ۲	۷۸ . ۴	۱۱۱ . ۲	۱۴۴ . ۲	۱۷۷ . ۴	۲۱۰ . ۳
۱۳ . ۳	۴۶ . ۴	۷۹ . ۲	۱۱۲ . ۴	۱۴۵ . ۲	۱۷۸ . ۳	۲۱۱ . ۴
۱۴ . ۴	۴۷ . ۴	۸۰ . ۲	۱۱۳ . ۲	۱۴۶ . ۳	۱۷۹ . ۲	۲۱۲ . ۱
۱۵ . ۲	۴۸ . ۲	۸۱ . ۳	۱۱۴ . ۱	۱۴۷ . ۴	۱۸۰ . ۴	۲۱۳ . ۳
۱۶ . ۴	۴۹ . ۲	۸۲ . ۲	۱۱۵ . ۴	۱۴۸ . ۳	۱۸۱ . ۴	۲۱۴ . ۱
۱۷ . ۱	۵۰ . ۴	۸۳ . ۲	۱۱۶ . ۳	۱۴۹ . ۲	۱۸۲ . ۱	۲۱۵ . ۲
۱۸ . ۲	۵۱ . ۲	۸۴ . ۲	۱۱۷ . ۱	۱۵۰ . ۳	۱۸۳ . ۲	۲۱۶ . ۴
۱۹ . ۳	۵۲ . ۳	۸۵ . ۳	۱۱۸ . ۳	۱۵۱ . ۱	۱۸۴ . ۱	۲۱۷ . ۴
۲۰ . ۴	۵۳ . ۳	۸۶ . ۲	۱۱۹ . ۴	۱۵۲ . ۱	۱۸۵ . ۲	۲۱۸ . ۳
۲۱ . ۲	۵۴ . ۳	۸۷ . ۱	۱۲۰ . ۱	۱۵۳ . ۳	۱۸۶ . ۲	۲۱۹ . ۱
۲۲ . ۲	۵۵ . ۳	۸۸ . ۴	۱۲۱ . ۱	۱۵۴ . ۱	۱۸۷ . ۱	۲۲۰ . ۳
۲۳ . ۴	۵۶ . ۱	۸۹ . ۳	۱۲۲ . ۱	۱۵۵ . ۱	۱۸۸ . ۴	۲۲۱ . ۴
۲۴ . ۴	۵۷ . ۴	۹۰ . ۴	۱۲۳ . ۱	۱۵۶ . ۲	۱۸۹ . ۲	۲۲۲ . ۲
۲۵ . ۳	۵۸ . ۲	۹۱ . ۳	۱۲۴ . ۴	۱۵۷ . ۱	۱۹۰ . ۴	۲۲۳ . ۴
۲۶ . ۱	۵۹ . ۱	۹۲ . ۲	۱۲۵ . ۳	۱۵۸ . ۱	۱۹۱ . ۲	۲۲۴ . ۳
۲۷ . ۴	۶۰ . ۴	۹۳ . ۴	۱۲۶ . ۴	۱۵۹ . ۳	۱۹۲ . ۴	۲۲۵ . ۲
۲۸ . ۱	۶۱ . ۱	۹۴ . ۲	۱۲۷ . ۴	۱۶۰ . ۴	۱۹۳ . ۱	۲۲۶ . ۳
۲۹ . ۱	۶۲ . ۳	۹۵ . ۳	۱۲۸ . ۱	۱۶۱ . ۱	۱۹۴ . ۲	۲۲۷ . ۴
۳۰ . ۲	۶۳ . ۳	۹۶ . ۲	۱۲۹ . ۱	۱۶۲ . ۴	۱۹۵ . ۴	
۳۱ . ۱	۶۴ . ۲	۹۷ . ۳	۱۳۰ . ۱	۱۶۳ . ۳	۱۹۶ . ۲	
۳۲ . ۲	۶۵ . ۲	۹۸ . ۳	۱۳۱ . ۴	۱۶۴ . ۴	۱۹۷ . ۱	
۳۳ . ۳	۶۶ . ۲	۹۹ . ۱	۱۳۲ . ۱	۱۶۵ . ۴	۱۹۸ . ۳	